

Mål & Budget för Nacka kommun

Miljöpartiet de gröna

2021 - 2023

**Vad ser du i horisonten, du framtidens Nackabo?
Utmaningar men också hopp om framtiden vill vi tro!**

**Det hållbara samhället ett stenkast bort,
vägen till delaktighet knappast lång, tvärtom kort!**

**Ett Nacka där vi av lösningen är en del,
där vi till barnen lämnar en värld som är hel
Ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet**

**är vad som är viktigt,
för att få till förändring...
på riktigt!**

Du hittar vår budget
digitalt genom att
scanna koden 📱

Mål & Budget 2020

Språkrörens intro.....	3
Förslag till särskilda beslut.....	4
Ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka	8
Budgetförslaget i korthet	20
Förslag till mål och budget	21
Skattenetto	24
Kommunstyrelsen.....	25
Arbets- och företagsnämnden	29
Fritidsnämnden	31
Kulturnämnden.....	33
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.....	36
Natur- och trafiknämnden.....	39
Socialnämnden.....	43
Utbildningsnämnden	46
Äldrenämnden	48
Överförmyndarnämnden.....	51
Bilaga 1 Modern kostnadsneutral klimatsatsningsbudget.....	52
Bilaga 2 Kalkyl för byggnation av direktägda hyreslägenheter.....	53

Språkrörens intro

Grattis! Du har nu 54 sidor miljöpartistisk budget i din hand och står inför en spännande, inspirerande, hållbar, grön läsning!

Budgeten går igenom alla nämnder och bygger på de förslag Miljöpartiet har samt har lagt i form av motioner och annat. Det är skarpa förslag för vilka vi även budgeterat och för vilka ekonomisk möjlighet till genomförande under denna budgetperiod finns.

Budgeten inleds med en beskrivning av de mål vi strävar efter på längre sikt och vad vi skulle vilja genomföra om vi satt med i den styrande majoriteten. Där finns också vår analys av utmaningarna Nacka står inför. Vi visar i dessa delar den inriktning vi långsiktigt vill se på politiken.

Trevlig läsning!

Sidney Holm, språkrör och oppositionsråd
Lisskulla Zayane, språkrör och gruppleddare

För frågor eller synpunkter är det bara att mejla oss på miljopartiet@nacka.se

PS. Vi reserverar oss för tryckfelsnisse.
Hen går det aldrig att helgardera sig emot DS.

Förslag till särskilda beslut

Övergripande

- 1) Skattesatsen för år 2021 fastställs till oförändrad 18:43 kr.
- 2) Kommunfullmäktige beslutar om att anta klimatneutralitet som ett nytt övergripande mål i kommunens mål- och resultatstyrning
- 3) Kommunfullmäktige fastställer att minst hälften av de bostäder som byggs via kommunala markanvisningar ska utgöras av hyresbostäder.
- 4) Kommunfullmäktige beslutar att investeringar som för kommunen är ekonomiskt lönsamma sett ur ett livscykelperspektiv alltid ska genomföras skyndsamt. Dessa investeringar ska finansieras utanför ordinarie finansieringsram.
- 5) Kommunfullmäktige beslutar att alla exploateringsredovisningar utöver en redovisning av kostnader och intäkter på kort sikt, även ska innehålla en bedömning av dessa på lång sikt.
- 6) Kommunfullmäktige beslutar om att det under 2021 ska tas fram riktlinjer för att vid ny- och ombyggnation planera alla verksamhetslokaler utifrån större flexibilitet utifrån alternativa användningsmöjligheter och verksamhetsförändringar, både vad gäller storlek och användningsområde.
- 7) Kommunfullmäktige beslutar om inriktningen att alla välfärdsfastigheter i Nacka ska byggas i massivträ.
- 8) Kommunfullmäktige fastställer internräntan på klimatinvesteringar inom kommunen till 10 punkter (0,10 procentenheter) över kommunens genomsnittliga upplåningsränta.
- 9) Kommunfullmäktige fastställer internräntan på investeringar i bostäder till 25 punkter (0,25 procentenheter) över kommunens genomsnittliga upplåningsränta.

- 10) Kommunfullmäktige fastställer internräntan på investeringar i bilvägar och parkeringsplatser till 1,75 %.
- 11) Kommunfullmäktige fastställer internräntan på investeringar i gång- och cykelinfrastruktur, mötesplatser och grönsstruktur till 0,75 %.
- 12) Kommunfullmäktige fastställer internräntan i välfärdsfastigheter och övriga investeringar till 1,25 % enligt rekommendationer från SKR.
- 13) Kommunfullmäktige fastställer ett separat lånetak för nya klimatinvesteringar i förnybar energi på 200 miljoner kronor år 2021
- 14) Kommunfullmäktige fastställer ett separat lånetak för investeringar i kommunägda hyresrätter på 250 miljoner kronor år 2021
- 15) Kommunfullmäktige beslutar om att kommunen ska vara klimatneutral till år 2035.

Kommunstyrelsen

- 16) Kommunfullmäktige fastställer Kommunstyrelsens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.
- 17) Kommunfullmäktige beslutar att avsätta 1,5 mnkr för att anställa en hållbarhetsdirektör för att samordna kommunens arbete med de lokala miljömålen och målen i FN:s Agenda 2030.
- 18) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 3 mnkr för att starta upp en ny Naturskola under Välfärd samhällsservice.
- 19) Kommunfullmäktige beslutar att avsätta 1 mnkr i extra stöd till Nattvandrararna
- 20) Kommunfullmäktige beslutar att använda Skolförordningens 6§ till att där det är motiverat ge extra bidrag utöver checkbeloppet till verksamheter som drabbats av höga kostnader p.g.a. ny/ombyggda och renoverade skollokaler eller annat.

- 21) Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att under 2021 bevaka att det i kommande exploateringsavtal och markanvisningar säkras lägenheter för sociala kontrakt och "första bostaden" för främst ungdomar, studenter och nyanlända.
- 22) Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att under 2021 se över ägardirektiven för de kommunala bostäderna med fokus på klimat- och miljöåtgärder, samt ge Nacka Energi i särskilt uppdrag att utreda hur kommunen kan nå upp till målet i den regionala infrastrukturplanen om 193 snabbbladdningsstationer till år 2030.
- 23) Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en ny "Trafikprognos Sicklaön 2040" beräknad utifrån kommunens politiskt antagna klimat- och miljömål.

Arbets- och företagsnämnden

- 24) Kommunfullmäktige fastställer Arbets- och företagsnämndens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.
- 25) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 2 mnkr till Volontär i Nacka i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 26) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 400 tkr för etableringsbostäder i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Fritidsnämnden

- 27) Kommunfullmäktige fastställer Fritidsnämndens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.
- 28) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 2 mnkr för en förnyad projektering av simhall och multihall i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 29) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 200 tkr för miljöstyrande bidrag i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 30) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr för simskoleverksamhet i enlighet med Miljöpartiets förslag

Kulturnämnden

- 31) Kommunfullmäktige fastställer Kulturnämndens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.
- 32) Kommunfullmäktige beslutar att 1 % av budgeten för ny-, om- och tillbyggnader ska avsättas för att förse offentliga utrymmen med konst eller konstnärlig gestaltning.
- 33) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 3,6 mnkr för utökad kulturpeng i förskola och skola i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 34) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för lokal- och bildhistoriskt arkiv samt digitalisering av Nacka arkiv i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 35) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för spontankonstytter och projektet konstkuben i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 36) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 350 tkr för fristadskommun i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

- 37) Kommunfullmäktige fastställer Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.
- 38) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen går vidare med sänkningen av parkeringsnormen och gör den helt flexibel i de områden som ingår i Nacka stad.
- 39) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för en utredning av gröna bullerskydd i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 40) Kommunfullmäktige beslutar att införa grön skatteväxling inom bygglovstaxan enligt en tidigare inlämnad motion.

- 41) Kommunfullmäktige beslutar att fokus ska vara på människors rörelsebehov framför bilarnas vid all samhällsplanering i Nacka.
- 42) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen ska verka för att breda cykelvägar prioriteras till gena lägen och att bilar får ta omvägen.
- 43) Kommunfullmäktige beslutar att kollektivtrafiken alltid ska vara med i ett tidigt stadium av planarbetet, så att den blir snabb, punktlig bekväm och den självklara normen för dagligt resande.
- 44) Kommunfullmäktige beslutar att stadsbyggandet ska ske med en övergripande målsättning om ett klimatneutralt Nacka år 2035. Detta ställer höga krav på byggnaders och infrastrukturens utformning samt på kollektivtrafik.

Natur- och trafiknämnden

- 45) Kommunfullmäktige fastställer Natur- och trafiknämndens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.
- 46) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för utredning av båtbygggor för båtpendling och kulturhistoriskt värde i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 47) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr till projektering av ny snabbcykelbana längs Saltsjöbadsleden.
- 48) Kommunfullmäktige beslutar att tidigarelägga alla planerade investeringar i cykelbanor som är fysiskt möjliga.
- 49) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för iordningställande av badplats vid Sickla äng i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 50) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 250 tkr för upprättande av en naturvårdsplan inklusive skydd av groddjur i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 51) Kommunfullmäktige beslutar att NVOA får i uppdrag att inom ramen för

någon av Nackas befintliga kretsloppscentraler och mobila kretsloppscentraler som ett pilotprojekt även integrerar renovering, reparation och försäljning/byten i verksamheten i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 52) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen inventerar Nackas våtmarker i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Socialnämnden

- 53) Kommunfullmäktige fastställer Socialnämndens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.
- 54) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1,6 mnkr för full lönekompensation i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 55) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 3 mnkr till förebyggande åtgärder och tidiga insatser för missbruk och psykisk ohälsa bland unga.
- 56) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr till LSS-projekt inom daglig verksamhet.
- 57) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr till förebyggande hälsofrämjande arbete inom LSS
- 58) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 593 tkr till en sänkning av avgiften för Familjerådgivning till 273 kr.

Utbildningsnämnden

- 59) Kommunfullmäktige fastställer Utbildningsnämndens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.
- 60) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 10 mnkr till bidrag för mindre barngrupper i förskolan i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 61) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 2 mnkr för pedagogiska måltider i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 62) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 750 tkr för FN-skolor i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 63) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr extra till vägledning av barn med neuropsykiatriska funktionsvariationer.
- 64) Kommunfullmäktige beslutar att Nacka kommun tar initiativ till en kommunövergripande dialog om finansieringen av elevhälsan i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Äldrenämnden

- 65) Kommunfullmäktige fastställer Äldrenämndens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.
- 66) Kommunfullmäktige ger Äldrenämnden i särskilt uppdrag att införa ett äldreombud och tillför 1 mnkr för detta i enlighet med Miljöpartiets förslag
- 67) Kommunfullmäktige ger Äldrenämnden i särskilt uppdrag att utreda förutsättningarna för införande av ett kommunalt hemtjänstalternativ.

Överförmyndarnämnden

- 68) Kommunfullmäktige fastställer Överförmyndarnämndens driftbudget och fokusområden för 2021 enligt Miljöpartiets förslag.

Ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka

Tänk globalt, agera lokalt – Och det brinner i knutarna. Det visar inte minst analyserna från FN:s klimatpanel om vad som krävs för att hålla jordens temperaturökning väl under 2 grader, med siktet inställt på att inte gå över 1,5 grader. Ingen kan ha missat Greta Thunbergs skolstrejk för klimatet varje fredag sedan 20:e augusti 2018. Det hon och en hel ungdomsrörelse kräver, är att vi beslutsfattare tar ansvar utifrån vetenskapliga insikter om klimatförändringen, och arbetar för uppfyllelse av Parisavtalet. Det är en systemomställning som behövs och i den har Nacka som en rik snabbväxande kommun en viktig roll. Bygg- och anläggningssektorn står för 25 procent¹ av Sveriges totala koldioxidutsläpp. I Nacka planeras mycket byggande, så våra beslut om hur och vad som ska byggas får stor påverkan på framtida klimatutsläpp och ekosystem. De klimat- och miljörelaterade förslagen i vår budget räcker inte, men vår politik är ett steg på rätt väg, en knuff i rätt riktning och den knuff som behövs för att sätta Nackas klimattåg i rullning. Ensamma kan vi inte göra allt, men tillsammans kan vi ta det jättekiv som behövs för att stoppa klimatförändringen och rädda mänskligheten. Detta måste vi göra NU! Inte senare.

En rapport från Stockholm Environment Institute² visar att kommunerna har en stor roll att spela om Sverige ska nå klimatmålen och hur konsumtion av livsmedel och transporter inom offentlig sektor orsakar stora utsläpp av växt-

husgaser. Rapporten inger hopp, visar på lösningar och pekar på hur Nacka kan bidra till en hållbar värld. Den visar också på att vi i Miljöpartiet är på rätt väg med våra förslag här i Nacka för ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka.

Tidigare var målet att stoppa den globala uppvärmningen vid 2 grader, men detta skärptes vid klimatkonferensen i Paris för fem år sedan. Och en halv grad gör stor skillnad, även för Nacka. En halv grad påverkar livet för hundratal miljoner människor i världen som kan tvingas fly konflikter i klimatförändringens spår, men även till följd av klimatrisker som leder till svält och fattigdom. Värmeböljor, torka, förhöjda vattennivåer, extrema regn eller kyla är alla väderfenomen till följd av ett förändrat klimat som hela världens forskarkår är eniga om att människan är upphov till³.

Med dagens faktiska politik är vi på väg mot mer än 3 graders global temperaturökning, vilket riskerar få katastrofala följder för människor och ekonomi som är helt beroende av friska ekosystem. Att vända skutan på rätt köl igen är också Nackas uppgift. För att göra det krävs stora förändringar i hur vi lever, vår energianvändning, infrastruktur och vårt byggande. Nackas klimatutsläpp måste enligt Sveriges nya klimatlag vara nettonoll år 2045 för att däröver gå över i negativa utsläpp, d.v.s. att vi binder mer växthusgaser än vi släpper ut.

Det här betyder att de satsningar och investeringar i Nacka som tillväxten kräver, måste hålla sig inom gränserna för vad planeten klarar av. Kommunen måste, oberoende av vad andra gör, bidra till att nå det av FN uppställda 1½ graders-målet. Vi får inte glömma att det vi bygger idag är det samhälle våra barn och barnbarn ska leva med i framtiden.

¹http://fossilfritt-sverige.se/wp-content/uploads/2018/01/ffs_bygg_anlaggningssektorn181017.pdf

² <https://www.sei.org/publications/klimatpaverkan-fran-den-offentliga-sektorns-konsumtion-livsmedel-och-transporter/>

³<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0270467619886266>

Ensamman kan vi inte klara klimatutmaningarna men tillsammans har vi både ett ansvar och en möjlighet att göra mer. Miljöpartiet har en politik där vi satsar *tillsammans*. Där vi inte överlåter åt varje enskild person att vända skutan rätt genom egna val i vardagen utan där vi med tydliga reformer styr för stora satsningar på miljö och klimat. För Nacka betyder det att kommunen satsar mer på klimatsmarta bostäder, solceller, ekologiskt, nitrat- och giftfritt, cyklister, gående och kollektivtrafik till exempel. Det betyder också att vi behöver en hållbarhetsdirektör som alltid påminner om att det finns ekologiska gränser för tillväxten och att vi inte bara tar hänsyn till utan faktiskt också styr alla verksamheter mot klimat- och miljömålen i kommunen.

Vi behöver medvetenhet, inte hopplöshet. Det är tillsammans vi löser klimat- och miljöutmaningarna men kommunen har ett stort ansvar för att det verkligen görs. Vi måste tänka globalt och agera lokalt.

”Om du tror att du inte behöver göra någonting åt jordens problem, då är du ett av dem”

Ett ekologiskt hållbart Nacka

Nacka kommuns mål- och resultatstyrning utgår idag från fyra övergripande mål som gäller för hela den kommunala verksamheten. Att bidra till att rädda världen från en annalkande klimat kollaps måste få högre prioritet och Miljöpartiet anser att klimatneutralitet behöver bli ett av de övergripande målen i Nacka. Ett mål som sedan ska brytas ner till strategiska mål för alla verksamheter i kommunen. Sverige har

skrivit under Parisavtalet och Miljöpartiet vill att kommunen förbinder sig att göra det vi behöver bidra med för att hålla den globala temperaturhöjningen väl under två grader med sikte på 1,5 grader. Idag arbetar kommunen med klimat- och miljöfrågorna lite för mycket i ett stuprör vid sidan av, separerat från kommunens övriga verksamheter. De senaste klimatrapporterna från FN pekar på att vi är på väg åt helt fel håll och på vikten av att alla nu måste växla upp sitt klimatarbete. På FN:s klimatomöte i New York i september 2019 presenterade Sverige färdplanen för Stål utan kol, inte för att klappa oss på bröstet och säga ”se på oss vad bra vi är”, utan för att peka på vad som är möjligt och för att tjäna som inspiration för andra. I oktober i år lämnade nio nya branscher in sina färdplaner för fossilfri konkurrenskraft till regeringen och nu har totalt 22 färdplaner inom ramen för initiativet Fossilfritt Sverige färdigställts.⁴ Bra förebilder är viktiga i alla samhällen och genom att vara ett gott föredöme för våra medborgare, näringsidkare, andra kommuner m.m. kan vi i Nacka, utöver vårt eget bidrag till att rädda klimatet också inspirera andra till att göra detsamma. Vi vill att klimatneutralitet tillkommer som övergripande mål i kommunens mål- och resultatstyrning.

Ett klimatneutralt Nacka som övergripande mål innebär att målet om nettonollutsläpp ska finnas med i alla kommunens verksamheter. Nacka som organisation måste också gå före i arbetet genom att vara helt fossilbränslefritt till 2030. En fossilbränslefri stad förutsätter ett nära samarbete mellan invånare, näringsliv och andra offentliga verksamheter. Vi anser att Nacka har bättre förutsättningar att ställa om än många andra kommuner i Sverige. Därför vill Miljöpartiet att Nacka ska vara klimatneutralt redan år 2035, istället för 2045 som den styrande Allians-majoriteten nu vill. Nämnas

⁴ <http://fossilfritt-sverige.se/pa-gang/fardplaner-over-lamnade-till-regeringen/>

bör att vår grannkommun Stockholm har beslutat om klimatneutralitet till 2030. För Nackaborna skulle en klimatneutral kommun till exempel betyda en betydligt renare och tystare miljö när fordonstrafiken går över från fossildrift till eldrivna fordon, mer cykel- och kollektivtrafik. Det betyder också att Nacka måste öka mängden lokalt producerad förnybar energi, ställa högre krav på energieffektivisering i nybyggda bostäder och bygga mer i trä. Vi vill bl.a. ta ett inriktningsbeslut på att alla förskolor och skolor ska byggas i massivträ.

Vägtrafiken står för en stor del av kommunens utsläpp av växthusgaser. Mycket behöver göras

för att ställa om fordonsflottan och effektivisera trafiken. Vi vill att kommunen jobbar för mer och ny sorts kollektivtrafik bl.a. i form av tunnelbana till Orminge och Älta, stadslinbana, fler pendelbåtar och lokala små bussar

som tar resenärer till större kollektivtrafikknutpunkter, eller barn och unga till fritids- och idrottsaktiviteter.

Nacka är en kustkommun och mycket sjötrafik passerar här. Nästan alla fartyg drivs tyvärr av fossila bränslen och sjöfartssektorn styrs i hög grad av internationella regler, men vi vill att Nacka gör vad vi kan för att verka för en fossilbränslefri sjöfart och att pendelbåtarna till och från Nacka drivs fossilfritt. Vi har varit drivande i att kommunen ska sluta värma upp sina egna byggnader med olja och kommer fortsätta arbeta för solceller på alla kommunala fastigheter, så att kommunen på sikt kan bli helt självförsörjande på energi.

Hållbar stadsmiljö – Byggnader kan byggas men allt det där andra i en stad – som sammanhållning, relationer och mötesplatser – det skapas. Hållbar stadsmiljö är en blandning av

bostäder, arbetsplatser, mötesplatser, kultur och service med ett trafiksystem där gång-, cykel-, och kollektivtrafik dominerar. Vi behöver både tydligt avgränsade stadsparker, gröna mellanrum och trädkantade gator. Vi behöver fler ickekommersiella mötesplatser, ytor för spontanlek, spontankonst och möten över generationsgränserna.

Det gröna är stadens lungor som renar både vatten och luft samtidigt som det ger oss utrymme för fritidsaktiviteter, rekreation och pedagogisk verksamhet. Ekosystemstudier måste alltid finnas med i stadsbyggnadsprocessen. Mark är hårdvara när samhällen förtätas och finns det inte en övergripande plan för grönområden och gröna samband så riskerar all mark att bebyggas. Vi behöver synliggöra och inkludera de nyttor naturen ger oss i stadsbyggnadsprocessen och samhällsplaneringen. Samtidigt behöver vi arbeta med grönska för att minska buller och lyfta andra ljud i staden för en god levande- och boendemiljö. Olika typer av träd bidrar på olika sätt i staden, de kan t.ex. rena luft, ta hand om dagvatten eller ge svalka. Särskilt lövträd kan sänka temperaturen i städer och inför ett förändrat klimat och de förhöjda temperaturer vi idag är på väg mot behöver vi planera för en svalare stad.

Gröna, växtbeklädda bullerskydd är bullerdämpande samtidigt som växtligheten i dem renar luften, tar hand om dagvatten och ökar den biologiska mångfalden i staden eftersom fåglar, fjärilar och andra insekter trivs bland växterna. Kommunen har som mål att minst halva Nacka ska vara grönt och att alla invånare ska ha nära till olika typer av grönområden och stränder. Men det är här också viktigt att vi bevarar de gröna kilarnas funktioner och skapar spridningskorridorer för att binda ihop alla mindre grönområden i kommunen.

Miljöpartiet är helt emot den planerade exploateringen av den värdefulla naturen i Ryssbergen. Istället vill vi förlägga Värmdöleden i en motorvägstunnel genom centrala Nacka. Om hälften av den bebyggelsebara yta som tillskapas ovanpå tunneln reserveras för bostäder,

räcker exploateringsvinsterna till för att avsätta den andra hälften av till idrottsplatser och natur. På så vis får vi utan kostnad ett tystare och grönare Nacka samtidigt som vi skapar nya centrala utrymmen för både idrott, bostäder och verksamheter. Miljöpartiet vill att det tas fram en idéstudie för en självfinansierad tunnellsättning.

Att bygga innebär olika belastning på miljö och klimat. Därför är det viktigt att titta på både hur och var vi bygger, så att vi så långt det är möjligt exploaterar på redan hårdgjorda ytor. Miljöpartiet vill därför göra en inventering av möjliga byggytor på redan hårdgjord mark. I Stockholm planeras just nu en överdäckning av hela Centralstationsområdet och fyra andra mindre områden. Bara på Centralstationsområdet räknar man med att tillskapa en ny byggyta om 140 000 kvadratmeter. Utöver att skapa nya byggytor bidrar oftast överdäckningar med många andra positiva värden. Att överdäcka är både komplicerat och dyrt, men de värden som tillskapas gör att det i många fall ändå bedöms som lönsamt. Vi vill titta på hur det ser ut i Nacka och därför ge kommunens tjänstepersoner i uppdrag att identifiera möjliga platser att överdäcka. När vi efterhand identifierar möjliga platser, kan vi gå ut till olika marknadsaktörer och lyssna in om det finns något intresse att teckna överenskommelser om exploatering av dessa.

Hållbarhetsdirektör – Mål utan medel leder sällan någon vart. Nacka kommun har sedan några år tillbaka antagit sex lokala miljömål som ska uppdateras kontinuerligt. Även målen i FN:s Agenda 2030 ska implementeras tydligare i kommunens verksamheter. I arbetet med att uppnå de lokala miljömålen har konkreta mätbara delmål som ska visa hur Nacka ligger till satts upp. Det är Kommunstyrelsen som följer upp dessa och det är upp till varje nämnd att arbeta och ta fram åtgärder för att nå dit. Tanken är att miljömålen ska gälla för alla verksamheter i kommunen och beröra alla delar av samhället – från politiska nämnder till enskilda Nackabor. Hur det konkret arbetas

med miljömålen och Agenda 2030 är dock upp till varje enskild enhet och verksamhet, helt i linje med den s.k. ”Nackamodellen” där ansvar delegeras bort till lägsta möjliga nivå.

Miljöpartiet ifrågasätter styrmodellen när det gäller att nå upp till kommunens lokala miljömål och de i Agenda 2030. Här ser vi att det behövs en övergripande styrning. Därför vill vi tillsätta en hållbarhetsdirektör med ett övergripande ansvar för att nå

upp till klimat- och miljömålen och målen i Agenda 2030. Miljömålen och Agenda 2030 berör alla verksamheter och har behov av någon som övervakar och koordinerar arbetet i alla kommunens olika ”stuprör”. Hållbarhetsdirektören ska även ha ansvaret för Nackas klimatanpassningsplan eftersom såväl global uppvärmning som klimatförändringar redan är här. Nacka är inte på något sätt undantaget från denna utveckling. Kommunen behöver identifiera risker och öka beredskapen för vad ett förändrat klimat kan medföra.

Hållbarhetsdirektören ska också leda arbetet med att ta fram och genomföra olika strategier för att minska Nackas miljö- och klimatpåverkan. Nacka saknar exempelvis idag en strategi för att motverka matsvinn, något som det skulle behöva arbetas med i alla kommunala verksamheter. Vi behöver en övergripande matstrategi som belyser både folkhälsa, miljö- och klimatpåverkan. Vi vill att Nacka skriver under matdeklarationen Good food cities för klimatsmart mat till 2030 och på ett systematiskt sätt arbetar med en minskning av kött- och mejeriprodukter i kommunens verksamheter.

Många beslut som fattas i Nacka påverkar såväl klimat som miljö. För att arbetet mot miljömålen ska vara närvarande i alla beslut behöver vi

inte bara, som idag, titta på hur besluten påverkar dagens barn, utan även morgondagens. Idag redovisas i tjänsteskrivelser ekonomisk påverkan samt konsekvenser för barn och unga här och nu. Vi vill att det utöver detta redovisas vilken påverkan enskilda beslut får för morgondagens barn och framtida generationer. Att bidra till att rädda världen från en annalkande klimat kollaps måste få högre prioritet och Miljöpartiet vill att klimatneutralitet ska bli ett av de övergripande målen för alla verksamheter i Nacka.

Våra kommunala bolag skulle kunna bli kraftfulla verktyg i omställningen mot ett hållbart samhälle. Men då måste kommunen som ägare ge tydliga direktiv om hur miljöhänsyn ska tas i verksamheterna så att det aldrig blir någon tvekan om hur exempelvis långsiktigt hållbara investeringar ska motiveras. Menar vi allvar med de lokala miljömålen och Agenda 2030 så måste vi använda även de kommunala bolagen som verktyg för att uppnå målen. Bolagens ekonomiska kalkyler behöver ta hänsyn till livscykelkostnader. Investeringar som är lönsamma ur ett livscykelperspektiv (LCC⁵) ska alltid genomföras och LCC-beräkningar ska alltid finnas med i beslutsunderlag. På sikt vill vi att Nacka ska bli helt självförsörjande på energi och mer resilient inom fler strategiskt viktiga samhällsfunktioner, t.ex. dricksvattenförsörjning.

Vi vill göra stora infrastruktursatsningar för ett hållbart samhälle med en kraftfull utbyggnad av snabbladdningsstationer för elfordon i alla kommundelar. Vi vill även att kommunens nät av normalladdstationer ska kunna använda el från elfordons batterier för att kapa effekttoppar i elnätet. Vi vill också att kommunen genom incitament ser till att det öppnas ett tankställe för lokalt producerad vätgas i Nacka.

För att förbereda samhället inför framtidens behov av energi, vill vi anpassa kommunens elnät och infrastruktur för elfordon, och genom ägardirektiv ge Nacka Energi huvudansvaret för detta. Idag finns det endast en snabbladdningsstation i hela kommunen (och en semisnabb laddstation) och 2030 ska vi ha 193 snabbladdningsstationer enligt den regionala infrastrukturplanen. Antalet elbilar i Stockholms län ökar i rask takt och elektrifiering av transportsektorn är avgörande för att nå klimat- och miljömålen.

Vi vill producera egen biogas från vårt matavfall och eget biokol från lokalt trädgårdsavfall. Vi vill också utveckla kommunens återvinningscentraler till riktiga kretsloppscentraler där reparationer, renoveringar och försäljning skapar både lokala jobb och förbättrar miljön. Våra bolag måste vara en del av omställningen mot ett hållbart samhälle och via nya ägardirektiv vill förtydliga vilka ekologiska och sociala ansvar bolagen förväntas ta i omställningen. För att möjliggöra ett hållbart omhändertagande av avfallet i Nacka enligt den cirkulära ekonomins principer, kan det framöver krävas en höjning av avfallstaxan.

---

⁵ Life Cycle Cost

Hållbara trafiklösningar – Vi vill verka för en hållbar livsstil utan bil. Vi måste låta bilägarna bära sina egna kostnader och låta marknaden styra priset på parkeringsplatser i garage och på kommunal mark. I ett hållbart samhälle är parkeringsnormen flexibel och marknadsstyrd. Vi vill uppmuntra byggbolag som vill bygga i Nacka att erbjuda innovativa och kreativa mobilitetslösningar istället för att tvinga dem att bygga dyra parkeringsplatser. Vi vill också att de parkeringsplatser som behövs idag byggs i parkeringshus som kan omvandlas till något annat när behovet av dem inte längre finns, istället för gatuparkering och dyra parkeringsplatser under jord.

Ett samhälle planerat utifrån människor istället för bilar blir både trevligare och bättre för miljön. Dessutom får vi en friskare befolkning på köpet. Vi vill komplettera kommunens cykelstrategi med en konkret plan för att öka cyklandet och bygga flera och säkra cykelparkeringar, samt införa ett lånecykelsystem kompatibelt med Stockholms där även elcyklar ingår. Vi vill också styra upp parkeringen av elsparkcyklar genom att planera för och anvisa centralt belägna parkeringsplatser för dessa.

Vi vill se en Östlig förbindelse med stor kapacitet att transportera människor med mindre fokus på bilar. Istället för en vägförbindelse vill vi se en "Österled" med stadslinbana, mer tunnelbana och fler (tvär)förbindelser på vatten. Vi vill också verka för matarbusslinjer så att fler som bor utanför centrala Nacka enkelt kan ta sig till ett lokalt centrum och en större kollektivtrafikplats.

Miljöpartiet föreslår också en modell med differentierade internräntor där investeringar som genererar mer biltrafik och därmed motverkar uppfyllelsen av kommunens miljömål belastas med högre kapitalkostnader och investeringar som bidrar till att uppfylla miljömålen får lägre kapitalkostnader.

Vi vill klimatkompensera för alla kommunens transporter där pengarna går till en fond för lokala klimatsatsningar. Vi vill att kommunen

anordnar en årlig hållbarhetsvecka för att lyfta miljö och klimat och nätverka i klimatarbetet. Vi vill införa en bilfri dag där t.ex. lokala marknader och kultur kan ta över en bit väg för en dag och underlätta för människor att mötas på nya sätt. Centrala Nacka saknar idag ickekommersiella allmänna plaster att anordna offentliga tillställningar på och en bilfri dag skulle kunna visa på vad en gemensam mötesplats kan användas till.

Ett socialt hållbart Nacka

Det är nu vi bygger framtidens Nacka – Miljöpartiet vill att kommunen tar en mer aktiv roll i samhällsplaneringen när det gäller vilken typ av bostäder, lokaler och anläggningar som behövs för att bygga bort segregation och otrygghet. Vi vill se en mer blandad bebyggelse och skapa fler kostnadsfria mötesplatser där människor kan mötas och skapa nya nätverk. Social och ekologisk hållbarhet kostar pengar, men ett inkluderande samhälle där alla får plats är även ekonomiskt lönsamt på längre sikt. Miljöpartiet vill inte fortsätta att underfinansiera verksamheter för kommunens mest utsatta och skjuter i vår budget till pengar så att kvalitetskraven kan uppnås. Nacka ska vara bäst på att vara kommun och en bra kommun bör bedömas efter hur den tar hand om sina svagaste medborgare.

I staden måste alla få plats och det ska finnas olika typer av bostäder som alla kan ha råd med. Staden får inte delas upp i olika segregerade områden. Olika typer av bostäder ska fin-

nas i samma kvarter för att bidra till boendeintegrationen. Ett samhälle präglad av mångfald byggs när vi planerar för olika typer bostäder, skolor och allmänna platser mer integrerat.

Någonting alla politiska partier i Nacka är överens om är att det råder stor brist på hyresrätter. Om vi vill skapa bostäder för alla i Nacka måste vi politiker agera och ta ansvar för det den fria marknaden inte klarar av. Om marknaden självt får bestämma, riskerar nya centrala Nacka att bli en väldigt segregerad stad. Idag finns det många äldre som sitter fast i sin bostad och andra grupper som inte ens kommer in på bostadsmarknaden för att de inte når upp till hyresvärdarnas högt ställda inkomstkrav. Vi vill att kommunen inför en kommunal hyresgaranti för att underlätta för fler att skaffa en första bostad men även för att öka rörligheten på bostadsmarknaden.

Något som är genomgående för de nämnder som arbetar med människor i behov av stöd och som behöver hjälp med boende är att kommunens modell för bostadsförsörjning är problematisk. Ett kommunalt bostadsbestånd är en lönsam investering, både ekonomiskt och socialt, och innebär att det inte bara är marknaden som styr över utvecklingen. När vi bygger själva kan vi bryta upp bostadssegregationen och skapa ett varmare mer välkomnande samhälle. Vi kan också ställa högre krav på klimatsmart byggande och ekologisk hållbarhet.

Miljöpartiet vill att kommunen bygger upp ett eget bostadsbestånd av hyresrätter i Nacka. Utöver vanliga hyresrätter kan kommunen även bygga andra bostadstyper som saknas t.ex. trygghetsboenden eller kollektiv- och generationsboenden.

Bostäder för alla – Alla människor har rätt till en bostad oavsett socioekonomisk situation eller eventuella funktionsvariationer. För att anpassa bostäderna till ett förändrat klimat med återkommande värmeböljor vill vi att särskilda boenden för äldre och gruppboendestäder ska vara utrustade med luftkonditionering.

Bristen på hyresrätter gör att kommunen har svårt att hitta bostäder till människor med olika sociala behov. Det finns många medborgare som kommunens tjänstepersoner har kontakt med som enbart behöver hjälp med boendet på grund av höga avgifter och hyror. Våldsutsatta kvinnor är en grupp med stort och ofta akut behov av skyddat boende, något som kommunen snabbt måste kunna erbjuda. Med ett kommunalt bestånd av hyresbostäder skulle kommunen få bättre möjligheter att hitta boenden till människor med olika typer av sociala behov, istället för att tvingas ut på marknaden för att köpa villor och bostadsrätter.

Bostäder för fler betyder också att det behövs en större variation och att kommunen är mer offensiv vad gäller att uppmuntra till fler och nya boendeformer. Vi vill se co-living-bostäder i Nacka, en modern form av kollektivboende, och att kommunen verkar för att denna boendeform tillskapas här.

Hållbart arbetsliv – Att ha ett jobb gör att man är delaktig, känner sig behövd och får en mindre pressad ekonomi. Ekonomisk och social trygghet är i högsta grad en folkhälsofråga. Med trygghet och trivsel ökar kreativiteten och människor vågar mer. Det krävs trygga system för att människor ska våga satsa, starta företag eller byta jobb. Men också trygga system för att arbetsgivare ska våga anställa. En del av kommunens näringslivsstrategi ska också vara att skapa flexibla fysiska miljöer för nystartade företag och att kommunen aktivt erbjuder forum för rådgivning, mentorskap och finansieringsinsatser.

Vi vill skapa förutsättningar för gröna jobb och locka hit fler små och medelstora företag. Fler flexibla arbetskontor och företagshotell behövs för att minska resor och underlätta för nya företag att etablera sig. I omställningen till ett hållbart samhälle måste vi tänka nytt både kring resvägar och arbetsplatser. Hur hållbart är det när alltför många sitter och åker i samma riktning samma tider på dygnet? Idag är det många som har möjlighet att arbeta på distans.

Det möjliggör dels för att kunna arbeta annanstans än på kontoret men även för att kunna undvika rusningstid.

Att ha ett co-working-ställe i närheten av sitt hem öppnar nya möjligheter till att slippa jobb-pendla alla dagar, samtidigt som det ger social samvaro och nätverkande med människor

som du inte träffar när du sitter hemma och jobbar. Det är också ett mer hållbart sätt att som arbetsgivare erbjuda arbetsplatser där ett företag kan ha det antal medlemskap det behöver och erbjuda sina medarbetare att sitta på olika ställen än just huvudkontoret. Det öppnar också upp för nya företagare som slipper fastna i långa hyreskontrakt och kanske hyra för mycket yta för att eventuellt få plats i framtiden, eller för lite och inte kunna växa. Istället för att planera ett Nacka efter privatbilen måste vi planera för nya resesätt. Men vi måste också planera för ett hållbart arbetsliv och här kan fler co-working-ställen vara en del av lösningen, både på trafiksituationen och vardagspusslet.

En stad kännetecknas av gemensamma, offentliga mötesplatser. Att fritt internet finns där människor är underlättat för digital kommunikation, informationsutbyte och mobilitet. Möjligheten att koppla upp sig på andra platser än arbete och hem ger större frihet exempelvis för den som vill ta med sig utrustning och arbeta på annan plats. Det ger även den som saknar internet i det egna hemmet tillfälle att koppla upp sig. Allas tillgång till internet är både en samtids- och framtidsfråga.

Barnen är framtiden – Miljöpartiet vill ge alla barn och pedagoger en lugnare och tryggare lärande- och arbetsmiljö, samt satsa mer på en giftfri miljö där även ekologisk mat ingår. Vi vill ha en hållbar skola och förskola där lika mycket pengar per elev ska gå till pedagogisk verksamhet och där barngrupperna blir mindre tack vare riktade medel. Vi vill satsa på fler utbildade pedagoger och mindre barngrupper i förskolan. Vi vill även att det byggs fler mindre förskolor istället för ett fåtal stora genom att planera så att flera mindre förskolor inom samma geografiska område kan drivas som en större enhet. Vi vill skapa en rättvisare skola genom att skolornas lokalhyra ersätts i ett separat system vid sidan av skolpengen. Eller att extra pengar för höga lokalkostnader ersätts utöver skolchecken, något som möjliggjorts i och med den förändringen av Skolförordningens 14:e kap. 6§ som utbildningsminister Gustav Fridolin drev igenom 2018.

Mat som är bättre för klimat och miljö är oftast bättre för hälsan. I kommunal regi serveras mycket mat, främst till våra yngre och äldre invånare. Maten står för en stor del av vår klimatpåverkan och vi tror det är möjligt att på ett enkelt sätt halvera denna. I förskola- och skola grundläggs mycket av goda matvanor och i dessa verksamheter ska vegetariska alternativ vara standard och animaliska undantag. Kommunen har miljömål om 75 % ekologisk mat i *utbudet*. Miljöpartiet menar att ett sådant mål måste gälla det som *faktiskt köps in och serveras*. Vi vill att det genom "Jämföraren" går att jämföra olika verksamheter inom skola och barnomsorg utifrån fler grunder än idag: exempelvis andel ekologisk och vegetarisk mat, andel behörig personal, sammansättning och anställningsgrad i elevhälsoteam, utemiljön samt möjligheter till estetisk verksamhet.⁶

Vi vill att kommunen i sina upphandlingar av livsmedel ställer krav som bl.a. anger att antibiotika och nitrit inte får förekomma. En plan för att minska klimatpåverkan från mat som

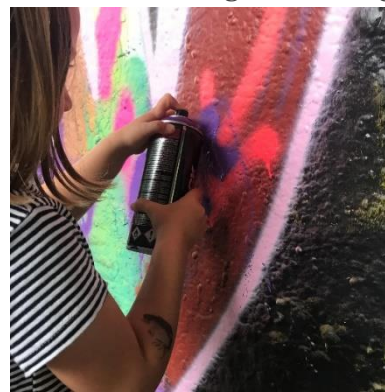
⁶ Ett minimikrav för att säga något om jämförbarheten är naturligtvis även att andelen svarande framgår.

serveras i kommunens verksamheter ska tas fram. All frukt som serveras till våra barn ska vara 100 % ekologisk och vegetabiliska "mejeriprodukter" ska erbjudas i alla skolor och förskolor. Vegetarisk mat ska vara standard i all kommunal verksamhet och även veganska alternativ ska erbjudas. Alla kommunala förskolor och skolor upp till årskurs 6 ska införa pedagogiska måltider där personal äter tillsammans med barnen och där lärande om skolmåltidens miljö- och hälsopåverkan integreras i undervisningen.

Vi behöver arbeta nämndöverskridande för att fånga upp de elever som dels stannar hemma från skolan, dels riskerar att hamna i missbruk samt hjälpa barn och ungdomar i deras närhet, som skola och fritidsgårdar, idrottsverksamhet m.m. Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Miljöpartiet vill satsa på psykiatriska team inom skolhälsovården. Miljöpartiets mål är att en skolpsykolog och en kurator ska ansvara för max 500 elever. Vi vill att varje skola ska ha tillgång till ett psykiatriskt team bestående av psykolog och kurator som kan stötta både elever och lärare. En fungerande skolsituation är en nyckel till barn och ungas psykiska hälsa.

Eftersom elevhälsan finansieras via skolpengen och det inte bara är nackaelever som går i nackaskolor så är detta en fråga som behöver lyftas och diskuteras kommuner emellan. Vi vill att Nacka kommun ser över hur vi kan rikta resurser till elevhälsan på ett rättvist sätt. Eftersom den är kommunövergripande och även berör regionen är det en fråga som behöver lyftas i Storsthlm. Miljöpartiet vill att Nacka kommun tar initiativ till att en sådan dialog inleds.

Kultur i staden – Kulturen utgör en viktig demokratisk mötesplats där olika samhällsåskådningar möts och där förutsättningar för tillit och respekt skapas. Möjligheten

till en meningsfull fritidssysselsättning och tilltalande och intressanta boendemiljöer är avgörande inte bara för den enskildes välmående utan också för känslan av egenmakt och engagemang.

Offentlig konst kan spela en viktig roll i stadsutvecklingen och för att lyfta områden. Miljöpartiet vill ha mer konst i lokalsamhället, lyfta fram lokala konstnärer och ge medborgarna större inflytande över vilken typ av konst som väljs. Vi vill att en procent vid ny-, om- och tillbyggnader ska gå till att förse offentliga utrymmen med konst eller konstnärlig gestaltning.

För att skapa ett öppet och inkluderande Nacka, fritt från diskriminering behöver normer kunna ifrågasättas, mångfalden synliggöras och fördomar bemötas öppet. Det är ett arbete som behöver bedrivas inom alla delar av samhället. Kultursektorn är en viktig arena för diskussion, påverkan och förändring. I vardagen är bibliotek en mötesplats för alla – med böcker, ord, berättelser och kultur. Betydelsen som ett bibliotek har för platsen, individen och samhället är närmast ovärderlig.

Miljöpartiet vill att Nacka planeras utifrån kulturen och att våra offentliga miljöer smyckas av mer konst. Vi vill även öka konsumtionen av kultur istället för varor och därför satsa på mer

kreativa och kulturella näringar i kommunen. Vi vill ge Kultur- respektive Arbets- och företagsnämnden i uppdrag att omfördela arbetsuppgifterna för tjänstepersonerna så att en medarbetare blir kultur-

samordnare. Kultursamordnaren kan även vägleda kulturarbetare i den snåriga kulturstödsdjungeln och på så sätt skapa mer kultur till barn, ungdomar och vuxna. Kulturpengen behöver "centraliseras" igen och Nacka kommuns blivande kultursamordnare samordna, möjliggöra och tillgängliggöra kultur för barn och ungdomar. Miljöpartiet ser det som ett sätt att investera i framtiden då barn som deltar i kulturverksamhet främjas till ett innovativt och kreativt tänkande vilket kommer att krävas för att ställa om samhället. Det är även viktigt att hålla taxorna nere så att tröskeln för deltagandet minimeras.

Förebyggande arbete tjänar alla på – Att lägga resurser på förebyggande arbete innebär oftast att inte på kort sikt kunna se effekten av de satsningar som görs. Samhällsekonomiskt och på lång sikt innebär förebyggande och stödjande arbete en ekonomisk vinst. Miljöpartiet vill arbeta mer förebyggande och satsa mer på människor i behov av stöd samt på hälsa och välbefinnande för äldre och unga. Vi vill ge ökade resurser till förebyggande insatser och till stödinsatser med särskilt fokus på yngre personer med beroendeproblematik då vi ser att det bland Nackas ungdomar finns ett stort missbruk jämfört med andra kommuner.

Missbruk orsakar samhället enorma kostnader och drabbade individer ett stort mänskligt lidande. Alla som har behov av det ska i ett tidigt skede erbjudas behandling för att kunna bryta sitt beroende. En minskning av missbrukets destruktiva krafter innebär betydande vinster både för kommunen, för individen och hans anhöriga.

Att Nackas medborgare på äldre dagar kan behålla sin hälsa och tillhöra ett socialt sammanhang är viktigt både för välbefinnandet och livskvaliteten. Att arbeta hälsofrämjande är att arbeta förebyggande och undvika exempelvis sjukdom och fallskador. Att vara frisk kan också betyda att individen blir mer självständig och mindre beroende av hjälp utifrån. Äldreomsorgen ska erbjuda god, närlagd, näringsrik och ekologisk mat. Äldre som är beroende av hemtjänsten ska kunna välja att äta minst en måltid om dagen tillsammans med andra.

Alla ska med – Nyanlända är speciellt utsatta på bostadsmarknaden eftersom de till en början saknar nätverk i det svenska samhället. Vi vill att kommunen mer stöttar de ideella krafter som verkar i kommunen och också verkar för att fler familjer ska öppna sina hem för nyanlända.

Miljöpartiet vill se att även kommunalt ägda aktörer verkar inom vuxenutbildningen både vad gäller SFI och samhällsorientering men också vad gäller de övriga kurser som finns inom Komvux. Eftersom kommunen är en stor arbetsgivare på området utbildning så skulle kommunala alternativ inom dessa områden även kunna användas för att snabbt ställa om resurser och kompetens för att möta nya behov som uppstår. Unga nyanlända måste också få möjlighet att hoppa direkt till SFI och komvux-utbildningar på heltid efter 18-årsdagen istället för att behöva gå ordinarie gymnasieskola.

Ett ekonomiskt hållbart Nacka

Miljöpartiet har de senaste åren både presenterat satsningar och investeringar baserade på det samhälle vi vill se och våra förslag under budgetåret. I årets budget väljer vi att istället

för att som den styrande majoriteten använda bidrag från staten till att sänka skatten, satsa på välfärden och lägga undan pengar för sämre tider. Vi lever under en pågående Corona pandemi och måste ha beredskap för att 2021 kan bli ett tungt år med stora kostnader kopplade till pandemin. Då är det inte särskilt ansvarsfullt att som den styrande Alliansen sänka skatten med hjälp av statsbidrag och kanske bli tvingade till stora nerskärningar i välfärden om pandemin leder till extra kostnader för skola, vård och omsorg under 2021. I Miljöpartiets budgetförslag satsar vi mer på välfärden och förebyggande åtgärder samtidigt som vi lägger undan pengar för att slippa nerskärningar i välfärden under 2021.

Det finns begränsningar för vad vår jord klarar av och vårt samhälle och ekonomi måste växa med hänsyn till att det faktiskt finns ekologiska gränser. Därför är det viktigt för oss att göra livscykelanalyser vid investeringar, satsa på återbruk och återvinning och arbeta förebyggande för människors välmående. För att värna miljön och öka resurseffektiviteten måste Nacka satsa mer på delningsekonomi där vi ger varandra tillgång till saker, ytor, transporter, tid, data eller kompetens som annars underutnyttjas.⁷ Vi vill också skyndsamt genomföra alla investeringar som är ekonomiskt lönsamma, just för att de är ekonomiskt lönsamma och sparar skattepengar åt kommunens medborgare. Tyvärr verkar den styrande Alliansen ha fastnat i en ålderdomlig syn på investeringar som i dagens moderna samhälle både är ekonomiskt och ekologiskt ohållbar.

Riktig valfrihet – Nacka ska ha en konkurrenskraftig egen produktion av välfärdstjänster. Dels för att kunna erbjuda medborgarna valfrihet men också för att kompetens alltid ska finnas i kommunens egen organisation. Idag saknar kommunen helt egen produktion inom hemtjänsten vilket både inskränker medborgarnas valfrihet och begränsar kommunens egen kompetens. Samtidigt finns det inga privata aktörer inom den dagliga verksamheten för kommunens mest utsatta. Det är alltså hög tid för Kommunstyrelsen att trimma styrmodellen för att kunna erbjuda kommunala alternativ där sådana saknas, men även för att få in privata alternativ där sådana inte finns. Vi tycker det är utmärkt att kommunen plockat upp Miljöpartiets förslag om att förändra personalomkostnadspåslaget så att det möjliggör att starta upp en kommunal hemtjänst.

En bra arbetsplats – När kommunen växer kommer även stadshuset behöva växa. Socialtjänsten är redan idag trångbodd och lokalerna underdimensionerade för de behov som finns. Alla måste känna sig trygga i att det finns en fysisk arbetsplats när de kommer till arbetet samtidigt som det måste finnas tillräckligt många enskilda samtalsrum och tysta platser att arbeta ostört i. Personalen behöver även egna rum att mötas i, för lunch eller en kortare paus. Nu i pandemitider är det också viktigt att kunna hålla social distansering vilket kräver större utrymmen. Även om en del arbetsuppgifter kan skötas på distans blir det personliga mötet svårt att ersätta.

En fråga som aktualiserats på senare år är hur mycket det egentligen går att effektivisera inom den egna verksamheten eftersom sparbering förr eller senare riskerar gå ut över de egna medarbetarnas hälsa. Utbrändhet är något som stadigt ökar och akut stressreaktion är nu den vanligaste orsaken till sjukskrivning i Sverige. Miljöpartiet vill att kommunen ska bli

⁷ Rapporten 2018:17 Dela pryglar, yta, bil och tid på avfallsverige.se visar på hur delningsekonomier kan ge samhällsvinster i form av minskade kostnader, nya affärsmo-

deller, miljöbesparingar och sociala vinster med jämlikhet, delaktighet och trygghet. Även Nacka har ett ansvar att arbeta med och för detta.

mer lyhörd på signaler om för hög arbetsbelastning inifrån den egna organisationen och erbjuda personalen vidareutbildning, stöd och mer processororienterad handledning. Vi vill också att kommunen ser över vilka arbetsplatser som skulle kunna flyttas till kontorslokaler utanför stadshuset för att råda bot på den akuta lokalbrist som uppstått i stadshuset.

Grön skatteväxling – Miljöpartiet vill se ”grön skatteväxling” i Nacka som ett verktyg i omställningen mot en hållbar kommun. Det innebär att sådant som är miljöfarligt ”beskattas” och subventionerar klimat- och miljövänligare alternativ. Det är ett bra ekonomiskt styrmedel vi kan använda oss av för att nå våra klimat- och miljömål. Genom att t.ex. införa ”grön skatteväxling” inom bygglovstaxan kan vi gynna goda exempel på byggnadsteknik samtidigt som mindre bra sätt att bygga på sett till klimat- och miljöpåverkan missgynnas. I Nacka står bostäder och lokaler för drygt en tredjedel av kommunens energiförbrukning och den måste ner om vi ska nå klimatmålen. För att få fart på och stimulera ett hållbart byggande i kommunen föreslår Miljöpartiet att bygglovsavgiften för hus som uppfyller kraven för passivenergihus helt slopas. Vårt förslag är kostnadsneutralt för kommunen eftersom förslaget finansieras genom högre bygglovsavgifter för mindre miljövänliga hus.

Flexibel parkeringsnorm - Miljöpartiet vill att kommunen slutar tvinga byggherrar att bygga parkeringsplatser till subventionerat pris via parkeringsnormen. Byggherrar och fastighetsägare bör själva få ta fram och utforma parkerings- och mobilitetslösningar som är yteffektiva. Det skulle ge möjlighet till gatu- och bebyggelselösningar där gång- och cykeltrafik är norm och där mellanrummen kan utnyttjas till lek och sociala aktiviteter. Vi vill att marknaden får bestämma mer och att

den som önskar bygga ett hus med väldigt få p-platser ska ha rätt att göra det. En hög parkeringsnorm är både ohållbar och kostsam eftersom p-platser ofta måste sprängas ned i garage under mark. En kostnad som sedan tas ut genom högre avgifter för alla, även de som helt saknar bil.

Återvinning och återbruk – Tillsammans måste vi ta ett större ansvar för en hållbar ekonomi där vi ställer om. Återbruk och återvinning skapar jobb och tar tillvara resurser. Våra återvinningscentraler behöver kunna ta emot saker för ombearbetning och reparation och ha både lokaler och personal till detta, även centralt i Nacka. Vi behöver ta hand om och återanvända material och ha kunnig personal som leder arbetet och lär upp andra, även i form av arbetsträning. Att planera in ”gemensamhetsverkstäder” i Nacka kan underlätta både för medborgare och småföretagare att dela saker, exempelvis i form av arbetsredskap och know-how, med varandra och är en del i det hållbara samhället. Vi behöver se över hur vi kan underlätta för denna typ av delningsekonomi och stötta entreprenörskap och företagande även på detta sätt.

Lönsamma investeringar – Miljöpartiet vill se nya och mer korrekta metoder för att räkna på investeringar. Vi har vid ett flertal tillfällen föreslagit att investeringar som är direkt ekonomiskt lönsamma ska brytas loss ur den vanliga investeringsbudgeten och genomföras omgående eftersom de får en positiv inverkan på kommunens budget. Tyvärr sätter man idag först en investeringsram och prioriterar sedan olika investeringar utifrån denna. Eftersom det idag inte råder brist på kapital och låneräntan är nära noll är detta ett förlegat sätt att räkna på. Vi vill genomföra olika ekonomiskt lönsamma energibesparande investeringar i byggnader, vägnät och gatubelysning.

Solenergi - Solceller för lokal elproduktion och solvärme som vi föreslagit i olika projekt är idag ekonomiskt lönsamma investeringar om man ser till investeringens hela livslängd. Satsningar på solenergi är också bra för klimat och

miljö. Denna typ av investeringar är helt nödvändiga om vi ska klara de globala klimatmålen. Miljöpartiet tycker det är bra att den styrande majoriteten tagit till sig av vår kritik och att man nu i sin budget föreslår en utredning av förutsättningarna för solceller och återkomma med en plan för detta.

Vi i Miljöpartiet vill redan under 2021 ta ett större ansvar för klimatet och investerar mer i solenergi. Dessa satsningar innebär ingen kostnad eftersom de är ekonomiskt lönsamma. Tyvärr räknar kommunen idag inte med några intäkter från solenergisatsningar, bara kostnader. Vid sidan om kommunens ålderdomliga investeringsbudget satsar vi i Miljöpartiet 100 miljoner kronor på solceller i en kostnadsneutral klimatsatsningsbudget.

Budgetförslaget i korthet

Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till en möjlig skattesänkning, utan föreslår en oförändrad skattesats på 18,43 kr. I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar i kronor med. Utöver det satsar vi i vår budget 59 mnkr extra i nämnderna och höjer balanskravsresultatet med 7 mnkr.

De största satsningarna i Miljöpartiets driftsbudget utöver de i Alliansens är:

- ❖ 10 mnkr till mindre barngrupper i förskolan.
- ❖ 7,2 mnkr i högre balanskravsresultat.
- ❖ 7 mnkr lägre kostnader för Valfärd skola & Valfärd samhällsservice.
- ❖ 5,6 mnkr till förebyggande åtgärder för barn och unga inom Socialnämnden.
- ❖ 5 mnkr i extra satsningar på fritidsanläggningar.
- ❖ 3 mnkr till en ny Naturskola i Nacka.
- ❖ 3,6 mnkr i kulturpeng förskola och skola.
- ❖ 2 mnkr extra till Volontär i Nacka.
- ❖ 2 mnkr till pedagogiska måltider i låg- och mellanstadiet.

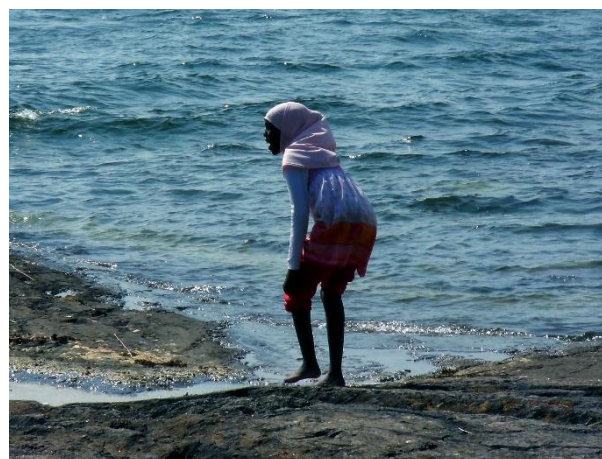
- ❖ 1,6 mnkr till full lönekomensation för alla anställda inom socialnämndens ansvarsområde.

Inom investeringsbudgeten är de två enskilt största satsningarna utöver Alliansens:

- ❖ 200 mnkr till en kostnadsneutral satsning på kommunägda klimatsmarta hyresrätter.
- ❖ 100 mnkr till en kostnadsneutral satsning på kommunägd solenergi.

Med en oförändrad skattesats där vi inte använder bidrag från staten till att sänka skatten, möjliggör vi för satsningar på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart Nacka. Satsningar på barn och unga, miljö och klimat, förebyggande arbete, människor i behov av stöd samt bostäder för alla.

En oförändrad skattesats gör också att vi utöver 125 mnkr till framtidsfonder och 15 mnkr till oförutsedda kostnader, kan avsätta 131 mnkr i balanskravsresultat och ta höjd för den osäkerhet som finns kring Corona-relaterade kostnader under 2021. Läget med en pågående pandemin är väldigt oförutsägbart men med de extra reserver vår budget innehåller är vi väl rustade för den osäkerhet som råder.

*”Varför ska jag bry mig om kommande generationer?
De har aldrig gjort något för mig”
Groucho Marx*

Förslag till mål och budget

I Miljöpartiets budget prioriteras satsningar på främst förskola, människor i behov av stöd, miljö och klimat samt kommunens egen personal. Miljöpartiet föreslår en oförändrad skattesats på 18,43 kr.

Balanskravsresultatet

Balanskravsresultatet uppgår i Miljöpartiets budget till 131 miljoner kronor, vilket motsvarar ett resultatöverskott på 2,2%. Eftersom kommunens resultatöverskott har varit för lågt de senaste åren bidrar det budgeterade resultatet för 2021 till uppfyllelse av kommunens finansiella mål om ett resultatöverskott på 2% över en löpande femårsperiod. De kommande

åren beräknas resultaten bli högre vilket också krävs för en kommun i stark tillväxt.

I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar med. Utöver det satsar vi i vår budget 59 miljoner kronor extra på verksamheterna och 7 miljoner kronor på ett högre balanskravsresultat.

Verksamhetens nettokostnader

Nämndernas nettokostnader i resultaträkningen beräknas 2021 uppgå till 4 958 miljoner kronor. Av detta är 106 miljoner kronor volymökningar och 59 miljoner kronor satsningar utöver de som finns med i Alliansens budget.

Satsningarna i Miljöpartiets budget utöver de i Alliansbudgeten består av:

- ❖ På hållbarhetsarbete och välfärdssatsningar inom Kommunstyrelsen satsar vi 13,5 mnkr mer än Alliansen.
- ❖ Till volontärarbete och etableringsbostäder inom Arbets- och företagsnämnden satsar vi 2,4 mnkr mer än Alliansen
- ❖ I Fritidsnämnden satsar vi 6,2 mnkr mer än Alliansen på fritidsanläggningar och verksamhetsbidrag.
- ❖ I Kulturnämnden satsar vi 5 mnkr mer än Alliansen.
- ❖ Miljö- och stadsbyggnadsnämnden får 0,5 mnkr mer än i Alliansens budget för att utreda gröna bullerskydd.
- ❖ Inom Natur- och Trafiknämnden satsar vi 1, 8 mnkr mer än Alliansen och lyfter bort 3 mnkr i räntekostnader.
- ❖ I Socialnämnden satsar vi 7,2 mnkr mer än Alliansen, mestadels på förebyggande åtgärder.
- ❖ I Utbildningsnämnden satsar vi 13,8 mnkr mer än Alliansen, varav merparten går till att minska storleken på barngrupperna i förskolan.
- ❖ I Äldrenämnden satsar vi 1 mnkr mer än Alliansen för att möjliggöra ett kommunalt äldreombud.
- ❖ Ett Balanskravsresultat som är 7,2 mnkr högre än Alliansens

Verksamhetens budgeterade intäkter och kostnader 2019-2023 (tkr)	Utfall	Budget	Prognos	Budget			Plan			Plan		
	2019 Netto	2020 Netto	2020 Netto	2021 Intäkt	2021 Kostnad	2021 Netto	2022 Intäkt	2022 Kostnad	2022 Netto	2023 Intäkt	2023 Kostnad	2023 Netto
Kommunstyrelsen	-197 826	-166 820	-156 005	3 804 307	-4 000 240	-195 933	3 797 307	-3 986 885	-189 578	3 797 307	-3 983 838	-186 532
Kommunfullmäktige	-6 785	-6 187	-6 187	0	-6 187	-6 187	0	-6 187	-6 187	0	-6 187	-6 187
varav revision	-2 539	-2 671	-2 671	0	-2 731	-2 731	0	-2 731	-2 731	0	-2 731	-2 731
Kommunstyrelsen	-67 960	-79 930	-86 970	3 600	-84 180	-80 580	3 600	-87 780	-84 180	3 600	-84 180	-80 580
Stadsledningskontoret	0	-36 141	-36 141	12 900	-47 368	-34 468	12 900	-47 368	-34 468	12 900	-47 368	-34 468
varav stab	0	-16 400	-16 770	15 000	-17 122	-15 622	15 000	-19 392	-17 892	15 000	-19 392	-17 892
Stöd och serviceenheter	-110 227	-28 350	-21 353	245 300	-267 163	-21 863	245 300	-285 663	-20 363	245 300	-265 663	-20 363
Enheten för bygg- och anläggning	-5 377	-6 800	-6 800	36 000	-44 800	-8 800	36 000	-44 800	-8 800	36 000	-44 800	-8 800
Enheten för fastighetsförvaltning	24 720	16 640	24 640	651 440	-628 440	23 000	651 440	-631 440	20 000	651 440	-631 440	20 000
Särskilda fastighetsobjekt	0	0	0	41 400	-51 842	-10 442	41 400	-51 842	-10 442	41 400	-51 842	-10 442
Exploateringsenheten Nacka	0	0	0	0	-2 500	-2 500	0	-2 500	-2 500	0	-2 500	-2 500
Exploateringsenheten Nacka stad	0	0	0	0	-3 500	-3 500	0	-3 500	-3 500	0	-3 500	-3 500
Brandförsvaret	-41 044	-40 853	-42 034	0	-39 293	-39 293	0	-39 839	-39 839	0	-40 392	-40 392
Myrdighet- och huvudmannaheter	-1 909	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Produktion Valfärd:	11 355	19 800	22 900	2 813 667	-2 804 967	8 700	2 806 667	-2 785 367	20 700	2 806 667	-2 785 967	20 700
Valfärd Skola	10 351	10 400	20 000	2 144 000	-2 137 300	6 700	2 140 000	-2 129 300	10 700	2 140 000	-2 129 300	10 700
Valfärd Samhällsservice	964	3 400	2 900	669 667	-667 667	2 000	666 667	-656 667	10 000	666 667	-656 667	10 000
KS oförutsett	0	-5 000	-4 000	0	-20 000	-20 000	0	-20 000	-20 000	0	-20 000	-20 000
Arbets- och företagsnämnden	-228 571	-239 862	-197 766	85 000	-309 354	-224 354	85 000	-306 954	-221 954	85 000	-306 954	-221 954
Fritidsnämnden	-158 320	-166 250	-161 251	29 896	-191 636	-161 740	26 896	-182 436	-155 540	26 896	-182 436	-155 540
Kulturnämnden	-136 950	-142 680	-140 779	13 392	-153 315	-145 923	13 392	-154 365	-140 973	13 392	-154 365	-140 973
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-38 171	-33 026	-34 527	0	-39 783	-39 783	0	-39 283	-39 283	0	-39 283	-39 283
Natur- och trafiknämnden	-266 619	-285 941	-275 941	42 780	-353 671	-310 891	37 780	-349 921	-312 141	37 780	-349 921	-312 141
Socialnämnden	-807 982	-831 556	-854 958	58 483	-964 419	-905 936	58 483	-957 226	-898 743	58 483	-957 226	-898 743
Utbildningsnämnden	-2 840 981	-2 917 517	-2 873 516	194 428	-3 168 282	-2 973 853	194 428	-3 154 532	-2 960 103	194 428	-3 154 532	-2 960 103
Äldrenämnden	-808 528	-832 602	-810 496	62 243	-928 397	-866 154	62 243	-928 397	-866 154	62 243	-928 397	-866 154
Överförmyndarnämnden	-8 205	-8 121	-8 442	0	-7 944	-7 944	0	-7 944	-7 944	0	-7 944	-7 944
Summa nämnder och verksamheter	-5 492 153	-5 624 376	-5 513 681	4 290 528	-10 123 038	-5 832 511	4 275 528	-10 067 941	-5 792 413	4 275 528	-10 064 894	-5 789 366
Avgård avskrivningar	263 000	254 300	267 300	303 778	303 778	303 778	0	310 417	310 417	0	329 873	329 873
Tunnelbanan KPI	-24 000	-27 800	-27 800	0	-26 100	-26 100	0	-24 230	-24 230	0	-22 530	-22 530
varav redovisas som finansiell kostnad	0	0	16 000	23 100	23 100	23 100	0	21 200	21 200	0	19 500	19 500
Övergripande verksamhet	403 153	428 100	473 881	753 259	131 622	574 103	974 156	144 800	808 539	693 742	74 251	438 120
Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar	-4 850 000	-4 969 776	-4 784 300	5 049 787	-9 690 638	-4 957 629	5 249 684	-9 615 754	-4 676 487	4 969 269	-9 663 800	-5 024 403

Tabell verksamhetens budgeterade intäkter och kostnader i tusen kronor

Resultaträkning (tkr)	Utfall	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2019	2020	2020	2021	2022	2023
Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar och reavinst	-4 850 000	-4 969 776	-4 784 300	-4 957 629	-4 676 487	-5 024 403
Övriga realisationsvinster	0	1 000	0	1 000	1 000	1 000
Avskrivningar	-263 000	-254 300	-267 300	-303 778	-310 417	-329 873
Verksamhetens nettokostnader	-5 113 000	-5 223 076	-5 051 600	-5 260 407	-4 985 904	-5 353 276
Skatteintäkter (inkl avräkning)	5 599 443	5 743 520	5 704 964	5 902 764	6 154 389	6 412 021
Inkomstutjämn	-545 493	-526 421	-536 233	-634 626	-684 262	-671 741
Kostnadsutjämn	385 800	304 649	299 251	275 675	278 000	307 449
LSS-utjämn	-118 497	-128 352	-125 417	0	0	0
Regleringsavgift/bidrag	72 500	109 157	107 678	316 578	269 832	190 669
Införandebidrag	0	38 390	38 498	-133 258	-134 675	-137 076
Övriga generella statsbidrag	21 416	15 632	225 000	43 000	33 000	33 000
Fastighetsavgift	157 388	163 732	164 575	169 308	169 308	169 308
Skattenetto	5 572 557	5 720 307	5 878 317	5 939 441	6 085 592	6 303 631
Utdelning kommunala bolag	21 000	26 800	15 000	16 800	16 800	16 800
Finansiella intäkter	21 000	8 326	16 000	13 558	16 142	19 634
Finansiella kostnader	-39 000	-43 179	-66 000	-67 875	-76 646	-89 178
Finansnetto	3 000	-8 053	-35 000	-37 517	-43 704	-52 744
Resultat före extraordinära poster	462 557	489 177	791 717	641 517	1 055 984	897 610
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	462 557	489 177	791 717	641 517	1 055 984	897 610
varav reavinst och gåvor	392 000	401 223	573 000	510 724	656 412	458 399
Balanskravsresultat	70 557	87 954	218 717	130 793	399 571	439 211
				Alliansen	123 572	332 785
					369 629	

Tabell resultaträkning med balanskravsresultat

Finansiell verksamhet

Internräntan – Miljöpartiet gläds åt att kommunen genomfört vårt förslag om att låna upp pengar via egna obligationer istället för som tidigare via vanliga banklån. Detta har lett till kraftigt sänkta räntekostnader och bidragit till att vi går in i 2021 med en väldigt låg skuldsättning. Idag kan vi via obligationsmarknaden låna upp pengar till nära-noll-ränta vilket innebär att internräntan på som ska spegla en mer långsiktig finansieringsnivå, lämnar ett välkommet överskott till kommunens finanser. Vi föreslår i vår budget en internränta på 1,25% vilket är den rekommenderade räntesatsen från SKR (Sveriges Kommuner och Regioner). En för hög internränta blir som en extra beskattning av de egna verksamheterna. Eftersom vår internränta blir 0,25% lägre än Alliansens föreslagna, så omfördelar vi 13 miljoner kronor från övergripande verksamhet till nämnderna.

När vi nu går in i en period med tunga investeringar vill vi att kommunen ser över gapet mellan internräntan och den faktiska räntan, så att inte investeringar i t.ex. solceller, nya skolor eller idrottsanläggningar finansierar andra delar av kommunens verksamhet med överräntor. Miljöpartiet föreslår också en modell med differentierade internräntor där investeringar som motverkar uppfyllelsen av kommunens miljömål belastas med högre kapitalkostnader och investeringar som bidrar till att uppfylla dessa får lägre kapitalkostnader.

Internhyror – Miljöpartiet har länge drivit att hyresersättningen för skollokaler ska brytas loss ur skolpengen och ersättas i ett system vid sidan om denna. Det är viktigt att alla skolor via skolpengen får lika mycket pengar per elev till den pedagogiska verksamheten. Det är också viktigt att extra pengar som tilldelas för socioekonomiska skillnader inte äts upp av höga hyreskostnader. Vi tror också att en sådan förändring av skolpengen ger ett bättre incitament till lokalenheten att driva på en utveckling mot flexiblere, mer välutnyttjade lokaler

och på sikt lägre lokalkostnader för Nackas skolor.

Nya lokaler är oftast dyrare än gamla. Därför vill vi att kommunen utnyttjar det tillägg i Skolförordningens 14:e kap. 6§ som utbildningsminister Gustav Fridolin (Mp) drev igenom 2018. Det nya tillägget gör det möjligt att ge extrapengar till en skola för höga kostnader ”*på grund av kommunens investering i nya lokaler, renovering av befintliga lokaler eller någon annan omständighet.*”

Pris- och lönekompensation – Budgeten ger ingen generell kompensation för löne- och prisökningar under budgetperioden 2021. Viss kompensation ges till prioriterade verksamheter genom checkhöjningar och inom Socialnämnden ger vi full lönekompensation för all personal. Det har länge talats i generella termer om ”effektivisering genom digitalisering”. Eftersom vi nu står inför ett historiskt tekniksprång där robotisering och artificiell intelligens kommer att avlasta mer och mer av mänskligt arbete, tror vi att det nu på riktigt finns stora effektiviseringsvinster att hämta genom digitalisering under de kommande åren.

Personalomkostnadspålägg – PO-pålägget ska täcka de faktiska kostnaderna kommunen har för sin personal. Miljöpartiet tycker det är bra att kommunen infört det differentierade PO-pålägg vi föreslog i vår budget 2018. Eftersom kommunen tidigare räknat med samma PO-pålägg för både hög- och låginkomsttagare har det varit svårt att konkurrera med låglöne-sektorer som t.ex. hemtjänsten. Nacka kommun har ingen kommunal hemtjänst för att det inte har gått att konkurrera prismässigt med privata utförare. Med det nya differentierade PO-pålägget borde detta nu bli möjligt, om inte vill vi att kommunen utreder varför Nacka inte

klaras av att erbjuda ett kommunalt hemtjänstalternativ samtidigt som det går bra i övriga Sverige.

Skattenetto

Miljöpartiet föreslår en oförändrad skattesats på 18,43 kr. Vi ser inget självändamål i att tävla om Sveriges lägsta skattesats. Särskilt inte med den stora osäkerheten om hur den pågående pandemin kommer att utvecklas och, i skuggan av alla de behov som finns för att trygga välfärden, bidra till de uppfyllelse av de globala klimatmålen och bygga ett hållbart samhälle. I skattenettet ingår utöver kommunalskatten

alla de olika bidrag kommunen erhåller från staten, men även de utjämningsbidrag kommunen betalar in till staten. År 2020 har kommunen fått 173 mnkr mer i bidrag än vi betalat in till staten och så kommer att ske även under 2021, även om det är osäkert hur mycket. I vår budget finns de redan nu kända bidragen/utjämningsarna med vilka landar på plus 37 mnkr.

Tabellen visar kommunens skattenetto i miljoner kronor

Skattenetto (tkr)	Utfall	Budget	Prognos T2	Budget	Plan	Plan
	2019	2020	2020	2021	2022	2023
Skatteintäkter (inkl avräkning)	5 599 443	5 743 520	5 704 964	5 902 764	6 154 389	6 412 021
Allmän kommunalskatt	5 641 426	5 758 245	5 765 876	5 940 307	6 154 389	6 412 021
Avräkning	-41 983	-14 725	-60 912	-37 544	0	0
Generella statsbidrag och utjämnings	-26 886	-23 213	173 353	36 677	-68 797	-108 391
Inkomstutjämnings	-545 493	-526 421	-536 233	-634 626	-684 262	-671 741
Kostnadsutjämnings	385 800	304 649	299 251	275 675	278 000	307 449
LSS-utjämnings	-118 497	-128 352	-125 417	0	0	0
Regleringsavgift/bidrag	72 500	109 157	107 678	316 578	269 832	190 669
Införandebidrag	0	38 390	38 498	-133 258	-134 675	-137 076
Övriga generella statsbidrag	21 416	15 632	225 000	43 000	33 000	33 000
Fastighetsavgift	157 388	163 732	164 575	169 308	169 308	169 308
Summa skattenetto	5 572 557	5 720 307	5 878 317	5 939 441	6 085 592	6 303 631

Tabell finansnetto, miljoner kronor

Utdelning kommunala bolag	21 000	26 800	15 000	16 800	16 800	16 800
Finansiella intäkter	21 000	8 326	16 000	13 558	16 142	19 634
Finansiella kostnader	-39 000	-43 179	-66 000	-67 875	-76 646	-89 178
Finansnetto	3 000	-8 053	-35 000	-37 517	-43 704	-52 744

Kommunstyrelsen

Nacka bygger stad och än har vi möjlighet att påverka vilket samhälle vi lämnar över till kommande generationer. Vi har möjlighet att styra inriktningen på stadsbyggandet med en mer demokratisk fördelning av gaturummet, skapa nya mötesplatser och bygga mer klimatsmart i massivträ och bostäder för olika tjocka plånböcker. Miljöpartiet vill att minst ett av de höga hus som planeras i centrala Nacka byggs i massivträ och att alla nya förskolor och skolor ska byggas i massivträ. Vi vill att målen för hållbart byggande (som nu blir strategin för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen) och de lokala miljömålen kompletteras och skärps med fokus på klimatet. Idag rör målen främst miljön medan byggandets klimatpåverkan inte lyfts in i arbetet.

Kommunstyrelsens miljöutskott (KSMU) behöver arbeta betydligt mer med klimatfrågan och lyfta in mål och indikatorer kopplade till denna. Vi vill att utskottet utvecklas och arbetar mer nämndövergripande samt även är med och fattar beslut om hållbarhet i fastighetsfrågor. För att bli den beredande och beslutsfattande expertinstans för miljö, klimat och frågor kopplade till Agenda 2030, behöver utskottet tillföras mer kompetens och befogenheter. Vi vill anställa en hållbarhetsdirektör med ansvar att leda och koordinera kommunens hållbarhetsarbete, som ser till att en samordning sker inom samtliga nämnder, bolag och kommunala verksamheter så att inga viktiga hållbarhetsfrågor faller mellan stolarna. Miljö-, klimat- och Agenda 2030-frågor spänner över alla områden och måste integreras på alla plan. Miljöpartiet vill att kommunen tar en mer aktiv roll i omställningen mot ett fossilfritt samhälle

och bidrar till utvecklingen. Mycket forskning pågår idag kring vätgas, bl.a. med ett mål om fossilfritt stål där kolet ersätts med vätgas vid tillverkningen. I Vårgårda, en liten kommun med knappt 12 000 invånare har man renoverat sitt miljonprogramsområde och blivit helt självförsörjande på fastighetsel och värme året runt via solceller på taken och ett vätgasdrivet bränslecellssystem. I Mariestad, en kommun med 25 000 invånare har man byggt en tankstation för vätgasbilar där all vätgas tillverkas på plats med hjälp av solceller. I Nacka ökar antalet elbilar men eldrivna bränslecellsbilar som tankas med vätgas är det desto sämre med. Vätgasbilen har alla elbilens fördelar men har inte samma räckviddsbegränsning. Dagens vätgasbilar går lika långt eller längre än vad motsvarande fossilt drivna bilar gör. Vi vill utreda förutsättningarna för en vätgasmack i Nacka och ta kontakt med en intressent som är villig att anlägga en sådan.

I stadsbyggandet kan vi se hur geografiska utmaningar ger upphov till konkreta problem som måste lösas nu, inte senare. Nacka är nämligen både kuperat och bergigt, något som arbetet med detaljplanen "Nya gatan" tydligt visat. Där blir vår oförmåga att planera samhället för framtiden tydligt eftersom vi tvingas spränga bort stora mängder berg för att anlägga garage under bostadshusen, trots att självkörande fordon kommer vara en naturlig del av morgondagens samhälle och trots att vi måste arbeta för andra mobilitetslösningar där fokus inte ligger på privatbilen. Den senaste resvaneundersökningen 2019 visar hur vi är på väg åt fel håll vad gäller mobiliteten i Nacka, andelen resor med bil ökar på bekostnad av minskad kollektivtrafik. Visserligen ökar andelen gång- och cykeltrafik, men inte alls i lika stor utsträckning som bilismen. Vi står inför stora utmaningar med att bygga ett hållbart och transportsmart samhälle där vi på så många vis inte har råd att köra på i gamla hjulspår utan måste jobba för nya vanor och resmönster. Resvaneundersökningens utfall är ytterligare ett bevis på att det arbetet behöver intensifieras.

Hur vi planerar och bygger Nacka bestämmer vi nu och det betyder att vi måste flytta fokus från parkeringsplatser för privatbilar i centrala Nacka till angoringsplatser för framtidens autonoma fordon. Vi behöver planera för framtidens tekniska lösningar och anlägga teknik-kulvertar där alla ledningar går i samma tunnlar vilket underlättar underhåll genom att vi undviker att gräva upp gatan varje gång något ska göras under jord.

När Nacka växer måste vi också samarbeta med de gatuföreningar som finns för att sänka kostnaderna för anläggandet av nya vägar genom att t.ex. se över vägstandard, vilka vägar som behöver gång- och cykelbanor och vilka som kan vara enkelriktade. Som det ser ut idag blir kostnaderna för höga och enskilda individer drabbas för hårt.

För att underlätta omhändertagandet av dagvatten vill Miljöpartiet att kommunen tar kontakt med Stockholms kommun för att utreda förutsättningarna för att koppla in delar av Nackas dagvattennät på den nya "Östbergatunneln" för dagvatten från Sicklaanläggningen vid Hammarbybacken till Saltsjön som bolaget planerar. Den del av tunneln som passerar genom Nacka är tillräckligt dimensionerad för att klara av att ta emot dagvatten även från Sicklaområdet och Stockholm ser inte några tekniska hinder för att göra detta. Vid Kyrkviken vill vi skapa Kyrkviksparken, en vacker våtmarksspark där förorenat regnvatten kan renas naturligt på sin väg ner mot Järlasjön. En park vid Kyrkviken kräver att en bit av Järlaleden får maka på sig till förmån för det gröna. Den centralt belägna Kyrkviksparken med sitt mikroklimat och perfekta söderläge skulle generera enorma värden både sociala, ekologiska och ekonomiska. Centrala Nacka saknar idag ickekommersiella mötesplatser.

Vatten behövs för allt liv. Vatten är också en av Nackas största tillgångar. Nackas sjöar och vattendrag är övergödda och fulla av miljöskadliga ämnen, som till stor del rinner till med dagvattennätet. Miljöpartiet vill se mer gröna tak och annat naturligt omhändertagande av dagvatten istället för mekanisk rening. Särskilt utsatt är Nackas största sjö Järlasjön. Miljöpartiet välkomnar majoritetens satsning på förbättrad vattenkvalitet med skapande av våtmarksspark och aluminiumutfällning, som vi i flera år budgerat för och som nu genomförts tack vare Miljöbidrag från den GrönRöda regeringen. Det är dock lite beklämmande att det tagit så lång tid och att Nacka inte ansåg sig ha råd att satsa egna pengar på rening av vår största sjö, men vi är glada att Miljöpartiet prioriterat liknande bidrag i regeringen så att insatsen likväl har kunnat genomföras.

När Nacka förtäts behöver vi tänka kreativt och titta på strategiska markbyten och förvärv. Miljöpartiet tycker det är bra att kommunen efter vårt förslag tittar på ytor tredimensionellt för att skapa nya platser för ytkrävande verksamheter som idrott. Vi vill också att det görs en inventering av berggrum belägna inom kommunen och att möjligheterna att förvärva de som har ett strategiskt värde utreds. Miljöpartiet anser att en del av berggrummen skulle kunna användas av kommunen i framtiden och därmed bör förvärfvas i ett strategiskt syfte. Till exempel kan vi i berggrum lagra snö från vinterväghållningen som kan ge fjärrkyla på sommaren, upplåta till serverhallar som kan förse kommunen med fjärrvärme under vinterhalvåret eller titta på andra användningsområden som parkering, odling, återvinningscentral/kretsloppspark, idrott, skyddsrum, småindustri, upplevelsecenter, konsertlokal, konsthall, konferensanläggning, skyddsrum, småindustri, grannverkstäder med mera. Vi vill också att det tas fram ett förslag med högre bostadshus vid Sicklavallen för att bereda plats för både mer idrottsyta och bostäder där, och att den bollplan som finns i Henriksdals planprogram utökas till en elvaspelarplan.

Detaljplanen "Nya gatan" visar också på hur vi måste arbeta mer med dagvattenhantering, särskilt eftersom vår största sjö Järlasjön sträcker sig in i centrala Nacka. Ett kuperat och bergigt landskap är en utmaning med reglerna om att dagvatten först och främst ska tas om hand inom egen fastighet. Vi behöver bygga kommunala anläggningar som fördröjer och renar dagvatten där det inte går att göra lokalt. I centrala Nacka vill vi både utnyttja delar av Saltsjöbanas spårområde och anlägga en park i Kyrkviken med öppen dagvattenhantering.

Samtidigt behöver vi en regel om att alla nya träd som planeras på torg och längs gator i centrala Nacka ska planteras i stora skelettjordar med biokol, så att dagvatten tas om hand och renas samtidigt som vi får livskraftiga träd som bidrar till en bra närmiljö. Vi vill återanvända sprängsten från tunnelbanebygget i arbetet för ett tystare Nacka med gabioner som kan utvecklas till gröna bullerskydd längs Värmdöleden och där det är lämpligt som avskiljare mellan gång- och cykelbanor samt annan trafik.

Miljöpartiet vill planera in offentliga dricksvattenfontäner i olika stadsbyggnadsprojekt. Det minskar behovet av flaskvatten och både onödiga transporter och plastflaskor kan undvikas. Att gå från slit och släng betyder också att göra något så litet som att inte längre erbjuda engångsmuggar i stadshuset, vare sig till anställda eller besökare. Visst kostar porslinsmuggar mer i inköp och drift, men att ta hand om dem kan också vara ett arbete för någon som står långt ifrån arbetsmarknaden eller kanske just lär sig svenska. Det kostar mer ekonomiskt i ett kort perspektiv, men inte ekologiskt och socialt eller i ett längre perspektiv.

Vi måste helt enkelt börja tänka mer långsiktigt. Mer hållbart. De beslut vi fattar idag påverkar kommande generationer. Att i våra underlag ta hänsyn till det och i tjänsteskrivelser redovisa påverkan inte bara på dagens barn, utan också morgondagens, är därför inte bara nödvändigt utan också naturligt.

Miljöpartiets förslag

Allt politiskt arbete och det i kommunens verksamheter måste kopplas till FN:s Agenda 2030 och våra sex lokala miljömål. I dag saknas en tydlig struktur för hur politiken, olika enheter och kommunens verksamheter ska samarbeta för uppfyllelse av olika hållbarhetsmål. Miljöpartiet vill anställa en hållbarhetsdirektör med ett övergripande ansvar så att hållbarhetsarbetet får ett verkligt genomslag i alla kommunens verksamheter.

Naturskolan behövs idag mer än någonsin, ändå har den lagts ned efter 30 år i kommunen. Nu drygt 30 år senare är det viktigare än någonsin att alla förstår hur människan påverkar klimat och miljö och varför ett hållbart samhälle är så viktigt. Jordens medeltemperatur stiger och om vi ska undvika de stora katastroferna måste vi skapa ett hållbart samhälle nu. Naturskolans verksamhet består till största delen av att ta emot barn- och ungdomsgrupper för olika teman kring natur, miljö, klimat och hållbar utveckling. Naturskolan arrangerar även fortbildningar för pedagoger samt deltar i olika projekt med andra aktörer i kommunen. Valfärd skola har under flera års tid haft stora utmaningar med att få sin budget i balans. Vid framtagandet av en ekonomisk åtgärdsplan kom Valfärd skola fram till att Naturskolan inte bör bedrivas inom ramen för Valfärd skolas uppdrag. Miljöpartiet vill att Naturskolan startas upp igen i Nacka men läggs under Valfärd samhällsservice, som även har hand om biblioteken, kultur- och musikskolan m.m. Om Naturskolan läggs här blir det ingen belastning för den kommunala skolans budget samtidigt som både kommunala och privata skolor kan utnyttja Naturskolan på lika villkor. Miljöpartiet vill starta upp Naturskolans verksamhet på nytt och avsätter pengar till detta inom ramen för välfärdsamhällsservice.

Någonting som ständigt leder till svårhantlade underskott inom skolan och övriga välfärdstjänster i kommunen, är dålig kontroll på lokalkostnaderna. Miljöpartiet anser att välfärdsverksamheterna i Nacka ska fokusera på

det de är bäst på, det vill säga välfärden. Ansvaret för att erbjuda välfärdslokaler med konkurrenskraftiga driftskostnader vill vi helt lägga över på fastighetsenheten. Idag har kommunens fastighetsenhet för lite affärsmässigt tänk och drivs mer som en gammaldags förvaltningsorganisation där man gör som man alltid gjort. Felet ligger inte på fastighetsenheten i sig utan i bristen på styrning av denna. Miljöpartiet vill se en tydligare styrning och en större omorganisation av fastighetsenheten anpassad efter en ny målbild, fokuset måste helt ligga på att serva kommunens olika verksamheter och erbjuda vad de efterfrågar. I Miljöpartiets budget ser vi en stor uppsida i lägre förvaltningskostnader och lägger ett spararbete på 3 mnkr extra på fastighetsförvaltningen.

Miljöpartiet håller med SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) och anser att internräntan till fastighetsenheten är för hög, vilket i slutändan landar som en extrakostnad på välfärdsverksamheterna. En form av negativ kors-subsidiering som dränerar välfärden för att öka på resultatet i den ”övergripande verksamheten” och motivera en skattesänkning. Underskott i välfärdsverksamheterna är problematiskt att återställa i en konkurrensneutral kundvalsmodell, därför överför vi i vår budget 7 mnkr från den ”övergripande verksamheten” till Valfärd skola och Valfärd samhällsservice, vilket motsvarar den av SKR bedömda överräntan på 25 punkter.

Eftersom Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till att sänka skatten så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1,5 mnkr till en hållbarhetsdirektör för att samordna kommunens hållbarhetsarbete med de lokala miljömålen och FN:s Agenda 2030.
- ❖ Ökad ram 3 mnkr till att åter starta upp Naturskolan i Nacka.
- ❖ Ökad ram 1 mnkr som extra stöd till föreningslivet genom nattvandring.
- ❖ Ökad ram till Valfärd skola 4 mnkr genom sänkt internränta.
- ❖ Ökad ram till Valfärd samhällsservice 3 mnkr genom sänkt internränta.

Miljöpartiet har ända sedan 2012 föreslagit att hyran för skollokaler ska ersättas vid sidan om skolchecken. Det är viktigt att alla skolor genom skolpengen får lika mycket pengar per elev till den pedagogiska verksamheten. Underskott uppkomna p.g.a. dagens bristfälliga styrmodell är väldigt svåra att hantera på ett tillfredsställande och rättvist sätt. Den styrande majoriteten brukar alltid rösta ner vårt förslag så i år föreslår vi även en enklare lösning som också blivit rättsligt prövad genom en prejudicerande dom i somras. Den förändringen av Skolförordningens 14:e kap. 6§ som utbildningsminister Gustav Fridolin drev igenom 2018, tillåter att ge extra bidrag utöver skolchecken till kommunala skolor som fått extra höga lokalkostnader p.g.a. om- och nybyggnader eller annat, utan att det ses som otillbörligt gynnande av kommunala skolor gentemot friskolor.

Miljöpartiet vill se fler mjuka värden i kommunens trygghetsarbete och stötta de krafter som bidrar till ett tryggare och säkrare samhälle. Nattvandrare rör sig ute i samhället och bidrar till tryggheten, det är ett sätt som civilsamhället kan bidra till tryggheten i vår vardag. Vi skjuter i vår budget till 1 mnkr för bidrag till nattvandring som föreningslivet kan ta del av enligt den prisbelönta ”Haningemodellen”⁸.

---

⁸ https://www.mynewsdesk.com/se/haninge_kommun/news/foereningsdriven-nattvandring-vaecker-nyfikenhet-413902

Tabell Kommunstyrelsens driftbudget

Kommunstyrelsens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020/2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Kommunfullmäktige	-6 785	-6 187	-6 187	0	0	0	0	-6 187	-6 187	0	0,0%
varav Revision	-2 599	-2 671	-2 671	-120	0	0	0	-2 791	-2 791	-120	4,5%
Kommunstyrelsen	-67 960	-79 930	-86 970	850	-1 500	-1 500	3 600	-84 180	-80 580	-650	0,8%
Stadsledningskontoret	0	-36 141	-36 141	1 133	540	540	12 900	-47 368	-34 468	1 673	-4,6%
varav stab	0	-16 400	-16 770	508	270	270	1 500	-17 122	-15 622	778	-4,7%
Stöd och serviceenheter	-110 227	-28 350	-21 353	4 527	3 460	1 960	245 300	-267 163	-21 863	6 487	-22,9%
Enheten för bygg och anläggning	-5 977	-6 800	-6 800	-2 000	0	0	36 000	-44 800	-8 800	-2 000	29,4%
Enheten för fastighetsförvaltning	24 720	16 640	24 640	-6 640	10 000	13 000	651 440	-628 440	23 000	6 360	38,2%
Särskilda fastighetsobjekt	0	0	0	-10 442	0	0	41 400	-51 842	-10 442	-10 442	
Exploateringsenheten Nacka	0	0	0	-2 500	0	0	0	-2 500	-2 500	-2 500	
Exploateringsenheten Nacka stad	0	0	0	-3 500	0	0	0	-3 500	-3 500	-3 500	
Myndighets- och huvudmannaheter	-1 909	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Välfärd skola	10 391	10 400	20 000	300	0	-4 000	2 144 000	-2 137 300	6 700	-3 700	-35,6%
Välfärd samhällsservice	964	9 400	2 900	600	0	-8 000	669 667	-667 667	2 000	-7 400	-78,7%
Brandförsvaret	-41 044	-40 853	-42 094	1 560	0	0	-39 293	-39 293	1 560	-3,8%	
Oförutsett	0	-5 000	-4 000	0	-15 000	-15 000	0	-20 000	-20 000	-15 000	300,0%
Summa	-197 826	-166 820	-156 005	-16 113	-2 500	-13 000	3 804 307	-4 000 240	-195 933	-29 113	17,5%
Tunnelbanan KPI	-24 000	-27 800	-27 800	1 700	0	0	0	-26 100	-26 100	1 700	-6,1%

Arbets- och företagsnämnden

Den pågående Coronapandemin innebär att utvecklingen inom många av nämndens ansvarsområden är svår att förutsäga. Fortfarande ser vi inget slut på pandemin, vilket skapar svårigheter att upprätthålla och planera verksamheter inom både offentliga och privata samhällssektorer. Arbetslösheten kan bli ett stort problem under kommande år och riskerar att drabba inte minst unga och nyanlända. Samtidigt har pandemin lett till ökad digitalisering inom flera områden med förändrade vanor och beteenden som följd, så som hemarbete, e-handel, digitala möten och konferenser. En allmän uppfattning syns vara att denna utveckling kommer att fortsätta, vilket i så fall påverkar människors mobilitetsmönster, arbetsplatsers utformning och sannolikt även lokalisering och utbud av affärer och olika typer av service.

Miljöpartiet vill se ett humant Nacka där vi tar hand om varandra och särskilt personer som är i behov av hjälp och stöd. Tillsammans måste vi ta ett större ansvar för en hållbar ekonomi där vi ställer om. Återbruk och återvinning skapar jobb och tar tillvara resurser. Vi behöver också titta på hur vi kan underlätta för en delningsekonomi och stötta entreprenörskap och företagande även på detta område. Fler flexibla arbetskontor och företagshotell behövs också i Nacka, för att underlätta distansarbete och för småföretagare. När vi planerar kommunala byggnader behöver vi ha flexibilitet med samutnyttjande och utnyttjande på olika tider i åtanke, så att delar av lokalerna kan ställas om till annat om behovet för den verksamhet som finns där minskar.

Volontärverksamheter i Nacka bedriver ett mycket gott arbete och ser till att nyanlända får de möbler och annan utrustning som de behöver för sitt boende och som inte kommunen bidrar med. Volontärerna bedriver även en omfattande social verksamhet, där nyanlända får stöd i olika sammanhang, hjälp med svenskinläringen, kontakter med myndigheter etc. Arbetet bedrivs helt ideellt. Verksamheten har potential att ytterligare utvecklas om resurser finns varför det är viktigt att satsa på den.

Nyanlända har i många fall yrkeserfarenhet från de länder de kommer ifrån. Ofta i bristyrken på den svenska arbetsmarknaden och då även i Nacka. De som inte har yrkeserfarenhet

sätts i utbildning med inriktning att kunna komma ut i arbetslivet så snart som möjligt. Problemet här i Nacka är att det i stort sett saknas möjligheter att skaffa bostad efter den tvååriga etableringsfasen. Det innebär att de resurser och ekonomiska medel som under etableringsfasen läggs på att nyanlända ska kunna försörja sig själva, inte leder till att det potentiella tillskottet på arbetskraft och därmed även ökat skatteunderlag kommer kommunen till del då nyanlända måste söka sig till andra kommuner. Miljöpartiet ifrågasätter den nu tillämpade principen att nyanlända utan undantag måste lämna sina tillfälliga bostäder efter etableringsfasen. Konsekvenserna blir varken bra för enskilda individer, kommunen eller rent samhällsekonomiskt. Vi vill istället att vi följer upp hur många nyanlända i egen bostad som finns kvar i Nacka efter etableringsperiodens slut. Ambitionsnivån och inriktningen kan på så vis beslutas för hur många som vi strävar efter ska stanna i kommunen och insatser kan då göras inom områden som boende, utbildning, jobb, föreningsverksamhet etc i ett längre tidsperspektiv än vad som gäller idag.

Det säkerhetspolitiska läget och klimatförändringar i världen kommer leda till fler människor på flykt i världen. FN:s International Organization for Migration anger antalet klimatflyktingar till 200 miljoner år 2050 och en nyligen publicerad studie visar att varje grads uppvärmning leder till en miljard klimattflyktingar. Med nuvarande utveckling är vi på väg mot tre-fyra graders global uppvärmning och eftersom det område som ser ut att drabbas värst är söder om Sahara, så torde Europa bli ett naturligt mål för dem som måste lämna sina hem.

Speciellt svåra blir konsekvenserna när det är nyanlända som inte har avslutat sin utbildning eller annan pågående aktivitet när etableringstiden går ut. De tvingas då flytta till en annan kommun om de inte hittar bostad i Nacka, med de konsekvenser det får. Vi vill därför att en in-

dividuell prövning ska göras om det är motiverat att en nyanländ får bo kvar i sin tillfälliga bostad under en bestämd tid.

Miljöpartiets förslag

Stora delar av 2020 har präglats av pandemin och vi ser ännu inget slut på situationen som påverkar Nacka, Sverige och hela världen. Nacka har i olika statliga ändringsbudgetar fått bidrag och hjälp på olika sätt att tackla situationen. Att i ett starkt osäkert läge anser vi det vara extremt ansvarslöst att sänka kommunalskatten. Miljöpartiet väljer till följd av det osäkra läge vi befinner oss i att avsätta pengar i en särskild "corona-fond". Vi ser hur flera nämnder kan komma att stå inför utmaningar kommande år till följd av pandemin. Arbets- och företagsnämnden är en av dessa.

Volontär i Nacka gör mycket gott arbete och vi ser gärna att verksamheten utvecklas och väljer därför att satsa på den i vår budget. Som samordnare av volontärverksamheten i Nacka är Volontär i Nacka både viktig och nödvändig då den kan stötta även andra frivilligorganisationer. Att kunna utöka verksamheten och permanenta den och göra Volontär i Nacka till en mer aktiv part, skulle visa på kommunens ambitioner inom området. Miljöpartiet ser också gärna att olika samarbeten utvecklas med lokalsamhället inom volontärverksamheten och att ett team finns inom Volontär i Nacka. På så vis kan verksamheten utvecklas till att vara något mer än enbart en samordnare.

Vi vill också att nyanlända ska få avsluta sin utbildning även efter den tvåårsgräns som finns för egen bostadsförsörjning. Vi behöver följa upp hur många som har fått jobb i Nacka efter etableringstiden och sätta långsiktigt fokus på att få nyanlända i arbete här i Nacka samtidigt som en bättre matchning sker inom olika yrkesområden där brist på arbetskraft idag finns. Idag läggs medel under etableringsfasen men till följd av att många därefter lämnar Nacka så går kommunen miste om arbetskraft och skatteunderlag. Vi vill att en individuell prövning görs och att det när det är motiverat leder till

att en nyanländ kan få bo kvar i sin etableringsbostad under ytterligare en förutbestämmd tid.

Eftersom Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till att sänka skatten så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 2 mnkr Volontär i Nacka
- ❖ Ökad ram 400 tkr etableringsbostäder

Tabell Arbets- och företagsnämndens driftbudget

Arbets- och företagsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020 och 2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Grundläggande vuxenutbildning,check	-8 278	-7 428	-9 482	-1 972	-200	-200,0	1 000	-10 600	-9 600	-2 172	29,2%
Gymnasial vuxenutbildning,check	-38 131	-37 710	-23 914	10 110	0	0,0	31 400	-59 000	-27 600	10 110	-26,8%
Svenska för invandrare, check	-16 006	-12 864	-13 614	-1 936	-300	-300,0	3 300	-18 400	-15 100	-2 236	17,4%
Arbetsmarknadsinsatser, check	-18 798	-19 279	-13 279	2 279	0	0,0	0	-17 000	-17 000	2 279	-11,8%
Arbetsmarknad, övrigt	-20 990	-27 292	-16 288	9 292	0	-2 000,0	2 000	-22 000	-20 000	7 292	-26,7%
Samhällsorientering, kundval	-569	-996	-696	413	0	0,0	0	-583	-583	413	-41,5%
Ekonomiskt bistånd	-80 447	-86 793	-75 793	8 693	0	0,0	3 000	-81 100	-78 100	8 693	-10,0%
Ensamkommande barn	-4 112	-466	2 534	466	0	0,0	15 900	-15 900	0	466	-100,0%
Nyanlända - flyktingar	29 562	13 742	5 453	-2 861	0	0,0	12 867	-1 986	10 881	-2 861	-20,8%
Nyanlända flyktingar - bostadsförsörjning	-25 795	-17 289	0	6 409	0	-400,0	20 433	-31 714	-11 281	6 009	-34,8%
Dödsbohandläggning	-956	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0%
Digitalisering	-2 914	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0%
Nämnd och nämndstöd	-892	-1 817	-1 817	0	0	0,0	0	-1 817	-1 817	0	0,0%
Myndighet och huvudmannauppgifter	-40 244	-41 670	-50 870	-13 484	1 000	1 000,0	-4 900	-49 254	-54 154	-12 484	30,0%
Summa	-228 571	-239 862	-197 766	17 409	500	-1 900,0	85 000	-309 354	-224 354	15 509	-6,5%

Fritidsnämnden

När Nacka växer är det viktigt att vi planerar för och bygger fritidsanläggningar så att antal idrottsplatser och ytor för spontanlek per capita inte minskar när vi blir fler invånare. Det är särskilt viktigt för de centrala delarna av Nacka där mark är hårdvara och gärna exploateras på andra sätt än genom att utveckla grönområden, parker samt sport- och lektytor. Kommunen har ett stort ansvar att planera samhället efter lek och rörelse så att vi kan mötas över generationerna och så att rörelse i vardagen uppmuntras. Miljöpartiet ser med oro på de kalkyler som tagits fram kring en del större projekt, där framförallt Näckenbadet sticker

ut, och ser farhågor i att de kan komma att bli dyra besvikelser.

Miljöpartiet arbetar för en bättre samordning och planering kring samutnyttjande av lokaler så att ytor som står tomma efter kontorstid kan användas av föreningslivet. Våra lokaler behöver vara flexibla både sett till användningsområde och användare. Det har tidigare uppstått problem när ansvaret för lokaler ligger på olika enheter och det blir sårbart när en enskild verksamhetsinnehavare kan neka föreningar att använda lokaler eller utrustning. Det ska klart framgå vem som hyr ut lokaler och vem som får hyresinkomsten. Ibland går områden in i varandra och när ansvaret för drift och lokalupplåtelse delas upp mellan nämnder vill vi följa upp så att det fungerar organisationsmässigt. En gymnastikhall eller matsal kan hyras för olika ändamål, såväl kultur som fritid, och även skolgårdar kan användas till olika saker. Därför vill vi bevaka hur den nya hyresmodellen och principerna för samutnyttjande fungerar i praktiken. När vi bygger nya skol-, fritids- och kulturlokaler måste vi optimera dem så att de kan nyttjas av så många som möjligt och inte står tomma delar av dygnet eller året.

Vi vill råda bot på bilberoendet som är kopplat till fritidsaktiviteter genom att se till att det finns lokala fritidsanläggningar inom gång- och cykelavstånd runt om i kommunen och särskilt satsa på anläggningar som kan nås med gång-, cykel- och kollektivtrafik och där mindre autonoma bussar kan vara en del av lösningen för att säkert och snabbt köra barn mellan vardag och fritid. I den del av Nacka som står inför störst förtätning, Västra Sicklaön, har vi framgångsrikt drivit på att kommunen ska beakta möjligheterna som den tredimensionella fastighetsbildningen ger. Vi vill också strategiskt förvärva berggrum för att bl.a. använda dessa för fritidsverksamheter. Vi vill också undersöka hur idrottsytor kan tillskapas vid Saltsjöbadsleden och Värmdöleden, till exempel genom att förlägga delen i centrala Nacka i en tunnel. Vi vill att kommunen

Stora besparingar kan göras både ekonomiskt och miljömässigt genom att som vi föreslår anställa en hållbarhetsdirektör med det övergripande ansvaret för kommunens miljö- och klimatarbete. Vi vill redan nu förbereda

så att alla konstgräsplaner har värmeslingor och kan kopplas till en klimatsmart värmekälla, exempelvis solvärme, men även behålla en del mindre bollplaner i grus/asfalt för att kunna spola dem för skridskoåkning vintertid.

När konstgräsplaner blir allt vanligare är det viktigt att vi arbetar med att få de mest miljövänliga. Nacka har idag inga konstgräsplaner med granulat av nermalda bildäck utan samtliga planer använder sig av mer miljövänliga alternativ. De är dock inte de mest miljövänliga

granulatalternativen på marknaden och det finns idag andra alternativ som Nacka bör titta på.⁹ Miljöpartiet välkomnar den handlingsplan som tagits fram för hanteringen av konstgräs men ser att arbetet behöver utvecklas och materialutvecklingen följas.

Miljöpartiets förslag

Vi föreslår i vår budget en internränta på 1,25% vilket är den rekommenderade räntesatsen från SKR (Sveriges Kommuner och Regioner). En för hög internränta blir som en extra beskattning av de egna verksamheterna. Eftersom vår internränta blir 0,25% lägre än Alliansens föreslagna, kan vi omfördela 13 miljoner kronor från övergripande verksamhet till nämnderna. För fritidsnämndens del blir det tre miljoner extra till hyra och drift av fritidsanläggningar.

Fisksätra är redan idag ett av Sveriges mest tätbefolkade områden och fler bostäder planeras här. Det kommer också bli en ny stor skola här om några år, kommunikationerna hit är bra och många fler skulle ha glädje av en simhall här, något som även kommunens egen utredning om var en simhall bäst placeras tydligt visade. Samtidigt har det nya Näckenbadet blivit såväl dyrare som svårare att bygga. Vi vill se en simhall där det är samhällsekonomiskt bäst och kommer flest till gagn. Vi vill se ett omtag vad gäller placeringen av simhallen och avsätter 2 mnkr till omprojektering av såväl simhall som multihall.

Att kunna simma är livsviktigt, därför vill Miljöpartiet sänka de ekonomiska trösklarna för att kunna delta i simskolan. Kostnaden för simskola har nära fördubblats i år och vi vill se en återgång till den lägre kostnaden för simskola om 500 kronor (istället för nuvarande 900 kronor). Det ska inte vara en kostnadsfråga att kunna lära sig något så grundläggande och livsviktigt som att simma. Därför vill vi också

⁹ Det finns t.ex. växtbaserade granulat, se https://www.unisport.com/sv/saltex-bio-fill?fbclid=IwAR1DfgKDOZoxXjiJoNC_77TDSolZdtq2vM73zmzpgqsvaROpIxcrawyba5g

titta på hur simskoleavgiften kan differentieras så att hushåll med lägre inkomst har möjlighet till en lägre taxa.

Vi vill energieffektivisera kommunens fritidsanläggningar. Merkostnaden för att bygga energieffektiva idrottshallar är marginell och sparas in redan efter ett par år. Tyvärr görs inte detta då det saknas en strategi och det finns även bristande kunskap och erfarenhet om hur klimat- och miljökrav ställs. Det handlar dels om hur vi placerar och samplanerar idrottsytur ett energiperspektiv och att vi behöver titta på energieffektivitet redan i projekteringsstadiet.

Miljöpartiet vill se tydligare medel för att nå klimatmålen för anläggningar och att kommunen i sitt stöd till föreningslivet för anläggningarna ska införa en miljöstyrning för att miljö- och klimatomfattigt bättre alternativ alltid ska väljas i beslut kring drift, anläggning och investeringar. Meningen med styrningen ska vara att det ska framstå som ett klart bättre alternativ att bidra till miljö- och klimatomfattigt hållbara anläggningar. Vi vill titta på hur en miljöstyrning vid stöd för drift, anläggning och investering i kommunens samt föreningslivets anläggningar kan utformas och börjar tillämpa denna i kommunens stöd till föreningslivet.

Eftersom Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till att sänka skatten så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Extra satsning fritidsanläggningar 3 mnkr genom sänkt internränta.
- ❖ Ökad ram 2 mnkr omprojektering simhall och multihall
- ❖ Ökad ram 1 mnkr simskola
- ❖ Ökad ram 200 tkr miljöstyrande bidrag

Tabell Fritidsnämndens driftbudget

Fritidsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020 och 2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Verksamhet	-36 069	-33 833	-35 733	0	0	-1 200,0	1 500	-36 533	-35 033	-1 200	3,5%
Fritidsanläggningar hyra/drift	-114 009	-122 776	-116 576	9 209	1 000	-2 000,0	28 396	-143 962	-115 566	7 209	-5,9%
Nämnd och nämndstöd	-864	-1 082	-882	0	0	0,0	0	-1 082	-1 082	0	0,0%
Myndighet & Huvudmannauppgifter	-7 378	-8 560	-8 060	0	500	-1 500,0	0	-10 060	-10 060	-1 500	17,5%
Summa	-158 320	-166 250	-161 251	9 209	1 500	-4 700	29 896	-191 636	-161 740	4 509	-2,7%

Kulturnämnden

Miljöpartiets kulturpolitik är feministisk. Det innebär att förutsättningar ska ges för att alla ska kunna utveckla sin skapande förmåga och

vara aktiva deltagare i kulturlivet. Kvinnors och mäns berättelser och erfarenheter ska likvärdigt belysas och representeras varför det behövs ett jämställdhetsperspektiv i kommunens kulturverksamheter. Miljöpartiet vill införa metoden "cultural planning" i stadsplaneringen vilket innebär att den kulturella dimensionen i stadsplaneringen ska lyftas fram och värderas. Kulturarvet och kulturmiljön ska ses som en resurs som bevaras men också används.

Miljöpartiet arbetar för en bättre samordning och planering kring samutnyttjande av lokaler så att ytor som står tomma efter kontorstid kan användas av föreningslivet och välkomnar de satsningar som nu görs i den riktningen. Våra

lokaler behöver vara flexibla både sett till användningsområde och användare. Det har tidigare uppstått problem när ansvaret för lokaler ligger på olika enheter och det blir sårbart när en enskild verksamhetsinnehavare kan neka föreningar att använda lokaler eller utrustning. Det ska klart framgå vem som hyr ut lokaler och vem som får hyresinkomsten. Ibland går områden in i varandra och när ansvaret för drift och lokalupplåtelse delas upp mellan nämnder vill vi följa upp så att det fungerar organisationsmässigt. Som det sett ut hittills har det inte varit klart vem som har ansvar för att lokaler faktiskt kan samutnyttjas, varför vi vill följa upp och utvärdera förändringarna. En gymnastikhall eller matsal kan hyras för olika ändamål, såväl kultur som fritid, och även skolgårdar kan användas till olika saker. Därför vill vi bevaka hur den nya hyresmodellen och principerna för samutnyttjande fungerar i praktiken. Om vi verkligen vill ha flexibla lokaler som används mer så behöver fler lokaler än gymnastiksalar och sporthallar ingå. Som vi ser det är det en fråga om vem som har ansvar och vem som får ersättning för att lokaler kan användas av fler och då behöver fler lokaler ingå.

När vi bygger nya skol-, fritids- och kulturloka-

ler måste vi optimera dem så att de kan nyttjas av så många som möjligt och inte står tomma de-

lar av dygnet eller året. Eftersom kulturnämndens verksamheter ska vara anpassade så att Nackas barn och unga ges möjlighet att ta del av kulturutbudet så behöver också taxor för att hyra lokaler vara låga. Vi vill att barn och unga får möjlighet att boka lokaler eller studios kostnadsfritt när lokalerna står outhyrda. Den pågående pandemin ger också möjligheter att hitta nya digitala lösningar när fysiska möten inte är möjliga.

Vi välkomnar nämndens utvärdering kring erfarenheter från att bedriva verksamhet under pandemin för att utveckla kulturutbudet på museer, bibliotek, kulturhus och inom kulturskolan. Miljöpartiet vill se en översyn med fokus på förenklingar av regler för att kunna bli auktoriserad som aktör eller anordnare av kulturverksamhet så att även egenföretagare och mindre kulturutövare har möjlighet att erbjuda kurser inom ramen för kulturskolan.

Vi vill ge Kulturnämnden i uppdrag att bedriva ett utvecklingsarbete för jämställdhetsintegrering för att kulturverksamheterna inom kommunen ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Alla människor ska ha rätt att på likvärdiga villkor kunna delta i vårt kulturliv. Därför ska kommunens kulturpolitik ifrågasätta etablerade normer och vara öppen i sina bedömningar och Kulturnämnden får i uppdrag att främja en lika och rättvis fördelning av kommunens resurser mellan flickors och pojars kulturaktiviteter. Vi behöver arbeta aktivt för att barn ska välja aktivitet utifrån intresse och inte utifrån normerande förväntningar.

Miljöpartiet vill ha kommunala bibliotek som inte drivs av kommersiella mål. I vardagen är offentliga platser som bibliotek en mötesplats för alla – med böcker, ord, berättelser och kultur. Biblioteket ger utrymme även åt andra skapandeverksamheter och samtal, studieplatser, scen med filmvisning, sagostunder på olika språk och kreativ verkstad. Arbetet med att bevara vårt kulturarv ska utgå från jämställdhet, normkritiska perspektiv och mångfald.

Miljöpartiet ser att kulturarv kan skapa gemenskap och öppenhet i vårt gemensamma samhällsbygge. Vi vill att museet Hamn får ett utökat uppdrag att arbeta med kommunens kulturarv, både det materiella och det immateriella, utifrån jämställdhet, normkritiskt perspektiv och mångfald. Vi vill att museet ska ha ett aktivt arbete gentemot alla Nackas skolor för att kommunens elever ska kunna ta del av museets utställningar och andra verksamheter. Inom ramen för det nya system för registrering av konst och kulturarv som planeras, och som

också ska fungera för digitaliserad utlåning av konst till kommunala verksamheter, vill vi att även utlåning av konst till kommuninvånare ska ingå.

Miljöpartiet vill att nämnden följer utvecklingen av museet Hamn och löpande får återkoppling kring verksamheten som dras med låga besöksiffror. Vi ser gärna en diskussion kring hur verksamheten kan utvecklas och breddas och bli relevant för fler kulturkonsumenter. Hur kan hembygdsgårdarna, som också är betydelsefulla för det långsiktiga kulturarvsarbetet med fokus på lokal historia, vara en del av historiemuseet eller hur kan verksamheten breddas för att nå fler kan vara delar i en sådan diskussion. Miljöpartiet vill att Hamn ska drivas av kommunen istället för att låta en entreprenör sköta verksamheten då det i dagsläget är stora subventioner som går till en privat anordnare.

Miljöpartiet välkomnar att nämnden tittar på åtgärder för begränsad klimatpåverkan från de anläggningar som används. Att byta ut scenbelysning är ett litet steg på vägen men långt ifrån tillräckligt. Miljöpartiet vill ha en hållbarhetsdirektör som arbetar nämndövergripande och koordinerar arbetet i alla kommunens verksamheter för att också de verksamheter som Kulturnämnden ansvarar för ska vara med och bidra till miljö- och klimatomställningen.

Miljöpartiets förslag

Förskolan och skolan är viktiga kulturbärare och ger alla elever möjlighet att ta del av kulturupplevelser. Miljöpartiet vill ha mer kultur samt ge kulturarbetare som musiker, skådespelare, bildkonstnärer, poeter och andra mer utrymme i barnens vardag. Vi vill inte göra någon halvering av kulturstödet utan vill tvärtom öka ramen för kulturpengen så att även ett- och tvååringar får ta del av den.

I ett Nacka i omvandling finns många platser som förändras. En del av det gamla Nacka finns kvar till beskådan än idag och kulturpromenader och skyltar berättar om olika platser.

Detta för att dagens medborgare ska få en inblick i vardagen hos gårdagens Nackabor och se hur en plats förändrats. Miljöpartiet vill se lokalhistoriskt konst- och bildprogram på olika platser (både fysiskt och geografiskt) där bilder och förklaringar kan ge perspektiv på platsen och digitalisera fler bilder i Nackas arkiv.

Vi är ingenting utan vår historia så att ta tillvara och minnas det som en gång fanns ger både mervärde och karaktär åt en plats. När vi nu förtätar och bygger stad är det viktigt att inte klippa banden till vår historia samtidigt som vi möjliggör för fysiska och juridiska personer att underhålla och bevara istället för att riva. Det finns kommuner i Sverige som förvaltar olika fonder och stiftelser, även för den offentliga miljön och bevarande av kulturhistoriska värden. Vi vill utreda hur en form av fond eller stiftelse för bevarandet av kulturhistoriska värden som förvaltas av kommunen kan inrättas i Nacka.

Konst och kultur har en viktig roll att spela också för att lyfta platser under tiden det byggs på olika platser i Nacka. Miljöpartiet arbetar för fler offentliga ytor som parker och torg och fler platser för spontankonst i vardagen. Offentlig konst gör att fler invånare får ta del av konst som utgår från den lokala platsens behov och involverar det lokala civilsamhället. När konst och kultur tar plats i människors vardag, i parker, lekplatser, på gator och torg, i boendemiljöer och på arbetsplatser, så ges fler möjligheter till kulturupplevelser. Miljöpartiet vill se fler ytor för spontankonst, att kommunen installerar platser för gatukonst dit även allmänheten har tillträde och möjlighet att utöva konst samt inrätta mobila utställningsytor på offentliga platser.

Miljöpartiet vill att Nacka kommun ska bli fristadskommun och ansluta sig till den internationella organisationen ICORN:s fristadsprogram för att hjälpa kulturarbetare i behov av skydd.

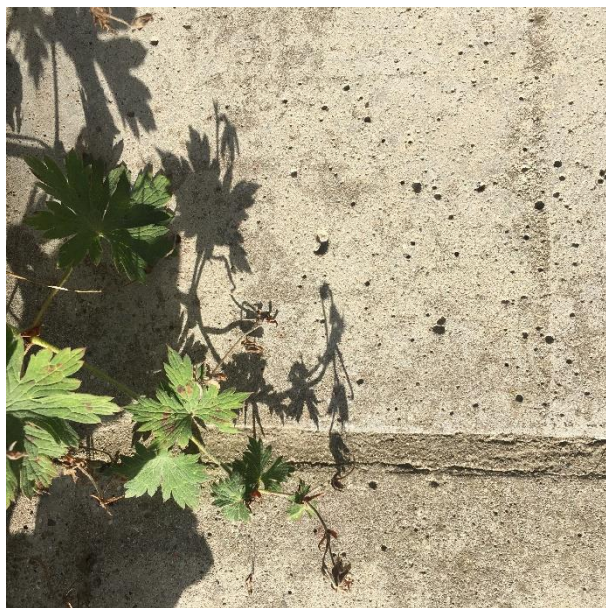
Eftersom Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till att sänka skatten så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 3,6 mnkr kulturpeng förskola och skola
- ❖ Ökad ram 500 tkr lokal- och bildhistoriskt arkiv samt digitalisering av Nacka arkiv
- ❖ Ökad ram 500 tkr spontankonstytter och projektet konstkuben
- ❖ Ökad ram 350 tkr fristadskommun
- ❖ En utredning kring inrättande av kulturhistorisk fond eller stiftelse

Tabell Kulturnämndens driftbudget

Kulturnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020 och 2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Kulturverksamhet	-44 602	-45 294	-44 294	-263	-500	-5450	0	-51 007	-51 007	-5 713	12,6%
Kundval/check	-42 125	-43 250	-43 050	0	3 500	3500	12 798	-52 548	-39 750	3 500	-8,1%
Anläggningar - hyra och drift	-41 685	-44 344	-44 694	-2 030	0	0	594	-46 968	-46 374	-2 030	4,6%
Nämnd och nämndstöd	-1 031	-1 078	-1 027	0	0	0	0	-1 078	-1 078	0	0,0%
Myndighet & Huvudmänna	-7 508	-8 714	-7 714	0	1 000	1000	0	-7 714	-7 714	1 000	-11,5%
Summa	-136 950	-142 680	-140 779	-2 293	4 000	-950	13 392	-159 315	-145 923	-3 243	2,3%

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Miljöpartiet anser att stadsplaneringens viktigaste uppgift är att skapa socialt och ekologiskt långsiktigt uthålliga samhällen. Det är också det samhällsekonomiskt mest lönsamma. Vi vill utveckla Nacka för kommande generationer och för att möta klimatutmaningen. De detaljplaner vi tar fram måste vara hållbara och vi kan inte enbart titta på affärsmässigheten, eller att markförsäljningar ska ge så stora inkomster som möjligt. Det är naturligtvis bra med pengar, men det är ett mått som

missar mycket. För det som ger mest pengar i stunden kanske inte är bra i längden och det finns så mycket annat som är viktigt i en stad.

Miljöpartiet vill att Nacka jobbar för en hållbar stad. Det betyder att nya detaljplaner ska stödja ett hållbart utnyttjande av kommunens mark. Med hållbart menas att markförsäljningar tar hänsyn till ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. Det kan handla om hur vi skapar byggnaderna och hur de ser ut, att vi tar tillvara det naturen ger oss, bygger olika typer av bostäder, bevarar skogar och grönområde, skapar parker, lekplatser, skolor och fritidsanläggningar. Om kommunen bara arbetar mot att få det största möjliga ekonomiska värdet så missar vi andra viktiga värden som bygger ett samhälle: att människor trivs och vill bo här, att det vi bygger och skapar är något att vara stolta över och att vi får en blandad, levande stad. Det betyder att vi viktar värden mot varandra och även tittar på långsiktiga mål, inte bara de pengar vi kan få här och nu.

Vi vill skapa ett mänskligare, tystare och grönnare Nacka där alla kan trivas. Vi vill att all nybyggnation ska behöva ingen eller mycket liten mängd tillförd energi. Byggnadernas energiförsörjning ska komma från förnybara energikällor, gärna producerad på eller i närheten av byggnaden. Vi vill att kommunen markanvisar

för minst ett plusenergi-flerbostadshus och arbetar för byggnader i massivträ, gröna tak och öppna dagvattenlösningar, allra helst när kommunen själv bygger. Vi vill också att kommunen prövar att ta med husgrundens klimatpåverkan som ett kriterium vid markanvisningstävlingar eftersom det är en stor miljövinna att slippa krossa berg och istället för att gjuta i betong återanvända det till husgrunder. Inga moderna material kan heller tävla med natursten i fråga om hållbarhet och livslängd. Vi vill också att kommunen i upphandlingar efterfråga den betong som har lägst klimatpåverkan och undersöker vilka politiska styrmedel som är möjliga för att få olika byggaktörer i Nacka att använda betong med så låg klimatpåverkan som möjligt.

Vi vill att målen för hållbart byggande (som nu blir strategin för miljö- och klimatambitioner i stadsutvecklingen) och de lokala miljömålen kompletteras och skärps med fokus på klimatet. Vi vill titta på hur klimatneutralt eller -positivt byggande kan lyftas i detaljplaner och hur vi kan få fler NollCO₂-certifierade byggnader i Nacka. Vi vill också lyfta den sociala hållbarheten och att vi i detaljplanearbetet arbetar mot utanförskap. Att ta in barns åsikter och aktivt ha dialog kring detaljplaner kan vara en del häri, för att främja inkludering och medbestämmande. Barnkonventionen är nu också lag, varför det blir än viktigare att se hur vi i stadsbyggandet kan jobba med barnperspektivet.

Den pågående pandemin har lett till utveckling av digitala samråd och nya former att mötas, något som vi välkomnar och tycker är bra. Miljöpartiet skulle gärna se fler sätt att nå medborgare som annars vanligtvis inte har synpunkter

under samråd för att fler ska känna delaktighet i stadsbyggnadsprocesser. Att ge fysisk information på plats vid förändringar, med möjlighet till fördjupad information digitalt är något vi gärna skulle vilja se utvecklat.

Att ta hand om mellanrummen och alla allmänt tillgängliga ytor är mycket viktigt för att skapa delaktighet och gemenskap. Vi har också ett kulturarv att förvalta och behöver en stadsplanering och arkitektursyn som tål framtidens krav på långsiktighet, funktion och kvalitet. Nybyggnation ska i första hand ske på redan hårdgjord eller tidigare utnyttjad mark och kollektivtrafiknära platser. Områden med höga naturvärden ska i möjlig utsträckning bevaras och bebyggelse ske med hänsyn till negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden.

När vi planerar det gröna i staden vill vi i högre grad plantera träd och buskar med ätbara frukter och bär. Det är viktigt att det vi planterar är hållbart och har fler användningsområden i det ekologiska kretsloppet. Vi vill att kommunen när det byggs förbättrar livsvillkoren för pollinerande insekter. Särskilt i planeringen av centrala Nacka behöver vi prioritera tillgången på växter som underlättar för pollinatörer att hitta föda från tidig vår till sen höst. Vi behöver också se över hur vi på olika sätt kan uppmuntra till en ökning av lokala bisamhällen. Vid nybyggnation vill vi reservera platser för stadsodling för de boende och även utnyttja tak och fasader för t ex odling och solenergi. Verktöget grönytefaktor behöver lyftas och synliggöras i samtliga stadsbyggnadsprojekt i Nacka, inte enbart i Nacka stad. Genom att lyfta grönytefaktorn och andra för miljö och klimat viktiga verktyg i samtal med byggherrar inför exploateringar och markanvisningar så kan vi visa på Nackas ambition och knuffa på i rätt riktning. Det är vi som bestämmer vilket Nacka vi vill bygga och vi kan inte bara vänta på att någon annan ska gå före och visa vägen. Vi vill att Nacka blir en tydligare vägvisare för miljö och klimat.

Tyvärr ser vi ofta hur förskolegårdar blir små även utanför centrala Nacka. Det blir ju inte på

barnens (lek)villkor när förskolorna blir större och gårdarna mindre. Nackas barn har betydligt mindre gårdar och ytor per barn än vad Boverket rekommenderar, samtidigt som vi vet hur viktigt både lek och rörelse är. Idag ser vi dels stora förskolor med fler barn men mindre gårdar, dels mindre förskolor där egen gård kanske saknas eller är väldigt liten. Det blir en ohållbar miljö, framförallt för barnen. Lekvärdesfaktor är ett sätt att konkret se vad det är för ytor som barnen faktiskt får i sin vardag och hur de ser ut. Miljöpartiet tycker det är viktigt att ha riktlinjer och verktyg för mer utrymme och bättre gårdar för barnen.

En kommun med blandade bostads- och upplåtelseformer blir mindre segregerad och mer levande. Nacka har brist på både normalstora hyresrätter och små lägenheter med rimlig hyra som unga och äldre klarar av att betala och det är viktigt att vi får bättre balans i bostadsutbudet. Miljöpartiet vill att minst hälften av de bostäder som byggs på kommunal mark ska vara hyresrätter.

Bilåkandet har under lång tid varit subventionerat på olika sätt och bilen som privat transportmedel är något vi alla vant oss vid. I Nacka regleras det hur mycket parkeringsplatser för bilar får kosta samtidigt som marknaden får bestämma priset på bostäder för människor. När bostäder byggs tvingas även de som inte har bil vara med och betala för de subventionerade parkeringsplatserna via högre hyror/månadsavgifter. Självklart finns det ett samband mellan pris och efterfrågan och fler och billigare p-platser gör att fler tar bilen. På samma sätt skulle fler och billigare hyreslägenheter leda till att fler kan hyra en egen bostad. Nacka måste ta sikte mot framtiden och sluta subventionera p-platser på bekostnad av bostäder.

Under de senaste åren har strategier och riktlinjer tagits fram och beslutats inom t.ex. cykelsatsningar och hållbart byggande. Lokala miljömål har också antagits. Det är nu viktigt att dessa verkligen leder till konkreta, verkningfulla åtgärder som sedan följs upp och utvecklas vidare. De behöver också kompletteras med

tydliga och mätbara klimatmål och indikatorer. Miljöprogrammet och miljömålen berör många olika verksamheter och har behov av någon som koordinerar arbetet. Därför anser vi att det behövs en hållbarhetsdirektör med ett övergripande ansvar för att nå upp till miljö- och klimatmålen och arbeta med nämnderna i detta.

Miljöpartiets förslag

Att arbeta med buller och ljud är viktigt för att en stad ska vara en god levandemiljö. Buller kan dämpas och andra ljud kan lyftas tack vare

gröna väggar. Vi vill därför utreda hur växtbekladda bullerskydd kan användas i Nacka, bl.a. kring vägar och idrottsplatser. Väggarna är bullerdämpande samtidigt som växtligheten i dem tar hand om dagvattnet

och ökar den biologiska mångfalden i staden då fåglar, fjärilar och andra insekter trivs bland växterna. Vi välkomnar att kommunen efter vårt förslag ska titta på hur solpaneler kan användas som bullerskydd. Bullerplank längs vägar skulle kunna vara ett alternativ. Bullerplank är ofta dyra att bygga men om man klär in dem med solcellspaneler kan de bli självfinansierande. Solens energi behöver vi använda mer i stadsbyggandet och bullerskydd är viktigt för en tyst stad med mindre trafikbuller. Men bullerskydd behövs också på andra platser och även här kan solskydd integreras, i anslutning till skolor, förskolor och idrottsplatser till exempel.

Miljöpartiet vill se "grön skatteväxling" som ett ekonomiskt styrmedel för att nå klimat- och miljömålen. Med "grön skatteväxling" inom bygglovstaxan kan goda exempel på byggnadsteknik gynnas samtidigt som mindre bra sätt att bygga på sett till klimat- och miljöpåverkan missgynnas. I Nacka står bostäder och lokaler

för drygt en tredjedel av kommunens energiförbrukning och den måste ner om vi ska nå klimatmålen. För att få fart på och stimulera ett hållbart byggande i kommunen föreslår vi att bygglovsavgiften för hus som uppfyller kraven för passiv- och plusenergihus helt slopas. Vårt förslag är kostnadsneutralt för kommunen eftersom förslaget finansieras genom högre bygglovsavgifter för mindre miljövänliga hus.

I ett hållbart samhälle är parkeringsnormen flexibel och marknadsstyrd. Vi vill uppmuntra byggbolag som vill bygga i Nacka att erbjuda innovativa och kreativa mobilitetslösningar istället för parkeringsplatser och låta marknaden avgöra vad en parkeringsplats får kosta vid nybyggnation. Vi vill också att det byggs parkeringshus som kan omvandlas till något annat när behovet av dem inte längre finns, istället för gatuparkering och dyra parkeringsplatser under jord.

Eftersom Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till att sänka skatten så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 500 tkr utredning gröna bullerskydd
- ❖ Att nämndens mål för hållbart byggande kompletteras med klimatmål och indikatorer
- ❖ Att grön skatteväxling för bygglovstaxan införs
- ❖ Att kommunen går vidare med sänkningen av parkeringsnormen och börjar tillämpa helt flexibel parkeringsnorm

Tabell Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftbudget

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020 och 2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Projekt	-2 325	-2 848	-2 698	150	-500	-500	0	-3 198	-3 198	-350	12,3%
Nämnd och nämndstöd	-2 682	-2 456	-2 606	-150	0	0	0	-2 606	-2 606	-150	6,1%
Myndighet & Huvudmänna	-33 164	-27 723	-29 223	-5 556	-200	-700	0	-33 979	-33 979	-6 256	22,6%
Summa	-38 171	-33 026	-34 527	-5 556	-700	-1 200	0	-39 783	-39 783	-6 756	20,5%

Natur- och trafiknämnden

Nacka kommun är en av de kommuner som har högst bilinnehav i Stockholms län. I samband med att vårt invånarantal växer så kommer det att bli allt trängre på vägarna. För att klara miljö- och klimatmålen och få ett fungerande trafiksystem behöver andelen gående, cyklister

och kollektivtrafikresenärer öka. En ökning av gång och cykling har positiva effekter både på miljön och folkhälsan. Den senaste resvaneundersökningen 2019 visar hur vi är på väg åt fel håll vad gäller mobiliteten i Nacka, andelen resor med bil ökar på bekostnad av minskad kollektivtrafik. Visserligen ökar andelen gång- och cykeltrafik, men inte alls i lika stor utsträckning som bilismen. Vi står inför stora utmaningar med att bygga ett hållbart och transportsmart samhälle där vi på så många vis inte har råd att köra på i gamla hjulspår utan måste jobba för nya vanor och resmönster. Resvaneundersökningens utfall är ytterligare ett bevis på att det arbetet behöver intensifieras.

När Nacka förtätas behöver vi se möjligheter och utmaningar med låncyklar, sparkcyklar, bilpooler, matarbussar, självkörande fordon

och mer kollektivtrafik. Vi behöver också planera för angöringsplatser för bilar och infartsparkeringar. För de infartsparkeringar som planeras är det viktigt att vi bygger parkeringshus som är möjliga att bygga om till något annat när behovet av parkeringsplatser minskar i framtiden till följd av ändrade beteenden och teknikutveckling. Vi vill också att kommunen tittar på hur vi infrastrukturmässigt kan förbättra säkerheten för oskyddade trafikanter som passerar en busshållplats vid en skola eller förskola.

När vi uppmanas att inte åka kollektivt under pandemin så har Nackas egna cykelmätstationer i år visat att fler cyklar. Vi vill underlätta för Nackabor som nu vill gå och cykla och vill därför att de trafiksäkerhetshöjande åtgärderna i projektet Cykelpaket 2022 ska genomföras per omgående, samt att alla åtgärder i kommunens strategi för cykelsatsningar som går att genomföra oberoende av andra byggprojekt, ska tidigareläggas. Om vi underlättar för alla som vill gå och cykla nu har vi chansen att förändra resvanorna hos en hel generation.

För miljö och klimat har det betydelse hur vi bygger och vad vi anlägger. Miljöpartiet vill att

Nacka kommun ska använda den metod som har minst klimatpåverkan, både vid anläggning av nya vägar och vid underhåll av gamla. Idag används i regel fossila bränslen i tillverkningsprocessen av asfalt men genom att ställa krav på för-

nybar energi och sänka temperaturen kan klimatpåverkan sänkas. Det pågår forskning runt om i Europa och Nacka skulle kunna bli testkommun för nya "gröna" vägar. Med fossilfri asfalt och fossilfri asfaltsproduktion skulle kommunen kunna sänka sitt klimatavtryck av-

sevärt jämfört med om vi bara kör på som vanligt. Nacka bygger stad och det är många nya vägar som ska asfalteras.

Vi behöver en förlängning av tunnelbanan till Orminge respektive till Älta. Genom att bygga ut kollektivtrafiken kan vägnätet avlastas så att nya vägar inte behövs, och så att alla de som verkligen behöver sin bil kan komma fram. Det är också viktigt att se till att det finns bra kommunikationer för alla som inte har nära till tunnelbanan eller Saltsjöbanan och att utbudet av tvärförbindelser både på land och till sjöss utvecklas. En s.k. stadslinbana skulle kunna lösa framkomlighetsproblemen på flera platser i Nackas kuperade terräng. Miljöpartiet vill att kommunen samarbetar med regionen för att få en stadslinbana.

Vi har vid ett flertal tillfällen föreslagit att investeringar som är direkt ekonomiskt lönsamma ska brytas loss ur den vanliga investeringsbudgeten och genomföras omgående eftersom de får en positiv inverkan på kommunens budget. Många av dessa investeringar som t.ex. att byta ut gamla belysningsarmaturer från förra seklet till mer energisnåla, är dessutom positivt för klimat och miljö. Tyvärr sätts idag först en investeringsram som olika investeringar prioriteras utifrån. Eftersom det idag inte råder brist på kapital är detta ett förlegat sätt att planera på. Vi vill tidigarelägga investeringar i gång- och cykelvägnätet och gatubelysning. När vi lånar pengar till nära-noll-ränta är det helt fel tänkt att skjuta på reinvesteringar som leder till lägre driftkostnader.

Satsningar på lekparker, hundrastgårdar och utegym är satsningar på mötesplatser och folkhälsa, samtidigt som det är trygghetsskapande åtgärder då fler rör sig ute och bidrar till liv och rörelse i det offentliga rummet. Genom att vi har dessa anläggningar nära varandra och intill idrottsplatser och välbesökta platser kan fler personer komma i rörelse i områden som annars kan kännas ödsliga. Vi vill se fler temporära hundrastgårdar och för detta ändamål undersöka möjligheterna till markbyte med

Stockholms kommun för en del av Henriksdalsberget. Miljöpartiet vill att kommunen tittar på om det går att ha fler fasta eller tillfälliga hundrastgårdar i Nacka, för att inte bara ha fler ställen där hunden kan rastas utan också skapa trygghet. Hundar i Nacka skulle även kunna användas mer aktivt i det brottsförebyggande arbetet. I andra kommuner utbildar polisen hundägare i brottsförebyggande syfte i s.k. Nos och spaningspatruller, något som skulle kunna göras även i Nacka. Vi vill också att kommunens ordningsstadga ändras så att hundar är välkomna på vissa kommunala badplatser.

En viktig princip i en politik för hållbar utveckling är att all verksamhet ska ske med hänsyn till naturen och anpassas så att livet och dess mångfald inte hotas. Det är därför viktigt att verksamheter i Nackas naturreservat inte får ske på bekostnad av avsikten med reservaten och dess naturmiljö. I bildandet av naturreservat har tyvärr andra intressen än de som nämnden ansvarar för ofta varit för starka, som i fallet med Ryssbergen till exempel. Vi vill hitta lösningar för avverkningshotade områden med höga ekosystemtjänstvärden och låta testa vattenkvaliteten i den välbesökta Sandakällan. Genom att inventera Nackas våtmarker och upprätta en plan för dem kan kommunen bidra till en mer hållbar miljö samtidigt som det är en investering för klimatet. Förutom att titta på vilka före detta våtmarker som finns och som eventuellt kan restaureras så kan nya anläggas eller befintliga förbättras. Vi välkomnar den satsning kring våtmarker som nu genomförs efter Miljöpartiets förslag.

Genom Nacka vatten och avfall AB har vi möjlighet att via taxor utveckla verksamheten. Då bolaget är kommunalt kan vi ge det i uppdrag att arbeta långsiktigt hållbara lösningar eftersom ekonomisk vinstmaximering inte är ändamål för kommunala bolag. En stad ska sträva efter att lämna ett så litet ekologiskt fotavtryck som möjligt – även vad gäller förbrukningsmaterial. Det har vi dessutom som lokalt miljömål i form av ett konkret mål om minskad mängd hushållsavfall per invånare.

Miljöpartiet ser gärna att avtal sluts med närliggande kommuner om möjlighet att få tillgång till deras återvinningscentraler. Ur ett miljö- och tillgänglighetsperspektiv bör medborgarna ha rätt att åka till närmaste återvinningscentral oavsett var den är belägen. Vi vill att också boende i centrala Nacka får lätt tillgängliga återanvändningsverksamheter i linje med den cirkulära ekonomi som Miljöpartiet förespråkar.

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet vill att kommunen är med i de olika diskussioner som nu förs om nya båtlinjer, både med privata initiativ och regionen. Förutom en aktiv dialog med regionen för att hitta gemensam finansiering kan kommunen också undersöka möjliga bryggor och se över detaljplaner. På så vis kan vi bli extra intressanta för nya försökslinjer med båtpendling. Med nya bostadsområden finns möjlighet att skapa nya förbindelser. Här kan kommunen bidra genom att rusta upp några av Nackas gamla ångbåtsbryggor. Fler båtlinjer kräver ju också fler bryggor och att en infrastruktur finns på plats samtidigt som bryggorna är kulturhistoriskt intressanta och ger Nackabor närkontakt med vattnet. Därför vill vi inventera Nackas gamla ångbåtsbryggor och utreda vilka som är lämpliga att rusta upp.

När Nacka växer ökar trycket på våra badplatser. Idag finns det en liten, populär kommunal badstrand i Sickla men i området fanns även tidigare en långgrund sandstrand, mer anpassad för mindre barn. Vi vill att den restaureras så att det blir fler badmöjligheter i Sickla.

Menar vi allvar med målen om antalet resor som ska ske med cykel så behöver vi snabba, säkra och tillgängliga cykelvägar. Vi vill projektera för en cykelbana längs Saltsjöbadsleden.

Det är svårt att överblicka vad som händer med naturen när mark splittras upp i mindre detaljplaner. Därför är det viktigt att identifiera områden med skyddsvärda biotoper på Sicklaön och på ett bra sätt skydda och integrera dessa områden i den bebyggelse som planeras. Dessa

områden kan erbjuda Nackaborna viktiga ekosystemtjänster och samtidigt vara ett verktyg för att nå Nackas lokala miljömål.

Vi vill särskilt satsa på att förbättra livsmiljöer för Nackas groddjur och säkerställa deras överlevnad. En spridningskorridor för groddjur behöver skapas mellan Nyckelvikens och Långsjöns naturreservat genom att exempelvis anlägga småskaliga dammar och säkra passager under Värmdöleden. Kommunen behöver också informera alla fastighetsägare om hur de kan bidra till att skapa livskraftiga miljöer för groddjur. Nämnden tillförs 250 tkr för framtagande av en naturvårdsplan samt skydd av groddjur för Västra Sicklaön. Även naturen som inte ingår i naturreservat måste tas hand om bättre i den framtida planeringen. Inför kommande förtätningar föreslår Miljöpartiet att det tas fram en naturvårdsplan för all natur som inte ingår i naturreservat.

Genom att ge någon annan möjlighet att använda det du inte vill ha får saker längre liv och

Eftersom Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till att sänka skatten och tillför 3 mnkr för sänkt internränta, så har vi utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 500 tkr utredning av bryggor för båtpendling och kulturhistoriskt värde
- ❖ Ökad ram 500 tkr badplats vid Sickla äng
- ❖ Ökad ram 500 tkr projektering cykelbana Saltsjöbadsleden
- ❖ Ökad ram 250 tkr framtagande av en naturvårdsplan inklusive skydd av groddjur
- ❖ Att Nacka vatten och avfall AB får i uppdrag att inom ramen för någon av Nackas befintliga kretsloppscentraler och mobila kretsloppscentraler som ett pilotprojekt även integrerar renoivering, reparation och försäljning/byten i verksamheten

konsumtionsavtrycket minskar. Reparationer och ombearbetningar av saker förlänger deras liv och ger ny design till det som annars skulle slängas. Vi behöver ta varje tillfälle att lyfta och synliggöra återbruk och mer hållbar konsumtion eftersom vi faktiskt inte har

råd att köra på i gamla hjulspår. Här kan kommunen via våra kommunala bolag gå före och visa vägen. I en kretsloppspark kombineras återvinning, återbruk och sociala projekt, saker lämnas in för återvinning och återbruk och plats finns för reparation och försäljning. Vi vill ge Nacka vatten och avfall AB i särskilt uppdrag att starta och driva projekt med reparation och vidareförsäljning.

Tabell Natur- och trafiknämndens driftbudget

Natur- och trafiknämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020 och 2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Gator, vägar, park & naturvård	-196 137	-98 797	-221 513	0	-3 000	-3000	12 821	-114 618	-101 797	-3 000	3,0%
Kapitaltjänstkostnader	0	-123 716	0	-25 941	0	3000	21 035	-167 692	-146 657	-22 941	18,5%
Vinterunderhåll	-43 353	-37 817	-26 817	0	0	0	0	-37 817	-37 817	0	0,0%
Nämnd och Nämndstöd	-1 835	-1 705	-1 705	0	0	0	0	-1 705	-1 705	0	0,0%
Myndighet & Huvudmanna	-25 294	-23 906	-25 906	2 741	0	-1750	8 924	-31 839	-22 915	991	-4,1%
Summa	-266 619	-285 941	-275 941	-23 200	-3 000	-1 750	42 780	-353 671	-310 891	-24 950	8,7%

Socialnämnden

Nacka kommun ska vara en kommun där vi tar hand om varandra och tillgodoser våra invånarnas olika sociala behov. Vi vill skapa bra förutsättningar för jämlik hälsa och jämlika villkor. Nackas sociala omsorg ska individanpassas, tillgängliggöras och erbjuda god kvalitet för invånarna i Nacka. Nackaborna ska känna sig trygga med omsorgen. Verksamheten inom Socialnämnden bedrivs enligt lagar och föreskrifter och ska vara av god kvalitet, rättssäkra, tillgängliga och effektiva. Socialtjänstens arbete ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet.

Miljöpartiet vill prioritera det förebyggande arbetet inom alla nämndens ansvarsområden. Det är viktigt att nå socialnämndens målgrupper i ett tidigt skede för att undvika mer omfattande, långvariga och kostsamma insatser senare.

Psykisk ohälsa är ett ökande folkhälsoproblem både bland barn och vuxna. Att förbättra den psykiska hälsan genom att utföra ett gott förebyggande arbete ger långsiktiga resultat till lägre kostnad. Flickor och unga kvinnor är särskilt utsatta och upplever höga krav från omgivningen som leder till skolstress och oro som påverkar psykiska hälsan negativt. En stark elevhälsoorganisation samt en väl utbyggd och

lätt tillgänglig elevhälsa i alla skolor, och väl fungerande fritid är en förutsättning för att förebygga stress och psykisk ohälsa hos ungdomar.

Barn och unga

Antalet barn i behov av stöd är fortsatt stort och enligt undersökningar under kvartal 1 och 2 har antalet aktualiseringar kring barn och unga ökat med 18 procent i jämförelse med motsvarande kvartal 2019. Miljöpartiet tycker det är oroväckande och vill prioritera arbetet med att hjälpa och stödja utsatta barn, unga vuxna och familjer. Antalet utredningar som avslutas med beviljad insats har ökat från cirka 47 till 55 procent.

För att fånga upp barn och unga som har det svårt krävs ett aktivt samarbete mellan elevhälsan, föräldrar, primärvården, ungdomsmottagningen och psykiatrin. I och med att barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020 har barnens rättigheter stärkts under året och är något vi måste ha ännu mer fokus på i framtiden.

Samarbetet mellan skolan och socialtjänsten är särskilt viktigt. Miljöpartiet vill att det ska finnas ungdomsmottagningar och familjecentraler i fler av Nackas bostadsområden och en bättre utbyggd elevhälsovård. Det behövs fler kuratorer och vuxna i barnens närhet, för att upptäcka och förebygga psykiskt lidande. Vi vill också titta på hur socialtjänsten kan vara mer närvarande i olika kommundelar genom tillfälligt utlokaliserade kontor någon eller några dagar per vecka.

En annan viktig funktion för att förebygga allvarlig psykisk ohälsa är familjerådgivningen. Familjerådgivningen kan hjälpa till i situationer när familjemedlemmar har svårt att prata med och förstå varandra, när relationer påverkas av missbruk eller familjevåld eller om en risk för separation föreligger.

Missbruk och våld

Nackas ungdomar använder alkohol i mindre utsträckning än tidigare medan missbruket av narkotiska preparat har ökat. De vanligaste

drogerna är hasch och marijuana, men även missbruk av kokain förekommer i mindre omfattning. Vi måste därför satsa ytterligare resurser på drogförebyggande arbete i kommunen. Ett ökat samarbete mellan skola-socialtjänst-polis-fritid (SSPF) är en förebyggande insats som bör intensifieras i syfte att fånga upp ungdomar i kriminalitet och missbruk i ett tidigt skede. Vi önskar även ett utökat samarbete med övriga nämnder där vi tillsammans hittar strategiska åtgärder för att förebygga att ungdomar hamnar i utanförskap och fångar upp ungdomar i riskzonen för missbruk och våld.

Antalet våldsutsatta kvinnor har ökat under året vilket är en konsekvens av pandemin. Människor utsätts för stora påfrestningar vilket kan leda till våld inom familjen. Detta område behöver utökade satsningar under nästa år i form av stöd till familjer och bostäder till utsatta kvinnor. Särskilt viktigt är också att ha fokus på barnen i dessa familjer.

Hemlöshet

Att stå utan tak över huvudet kan drabba vem som helst. Under oktober 2020 har utredningen som Miljöpartiet initierade under 2019 om översyn av personer som lever i hemlöshet i Nacka genomförts. Resultatet visar att i Nacka fanns 497 vuxna och 10 ensamkommande barn i någon av Socialstyrelsens hemlöshetskategorier under mätdygnet 15–16 november 2019. De flesta barnfamiljerna bor under mätdygnet i långsiktiga boendelösningar via kommunen. Det finns dock en grupp barn som befinner sig i akut hemlöshet eller som bor i tillfälliga bostadslösningar (hotell och vandrarhem). Socialtjänsten måste vara särskilt uppmärksam på dessa barns behov då de är extra utsatta. Personerna som ingick i undersökningen hade samtliga kontakt med socialtjänsten. För att säkerställa att det inte finns mörkertal med personer i hemlöshet som inte framkommer i undersökningen behöver frågan dock utredas vidare.

Personal

Under många år har kommunens socialtjänst varit underbemannad på grund av hög personalomsättning. Under året har situationen för socialsekreterare stabiliserats med fast anställd personal och ett utökat antal gruppledare. För att lyckas med vårt sociala arbete i Nacka är det av största vikt att Nacka kan behålla yrkeserfarna socialsekreterare. Vi vill därför satsa på olika stödåtgärder för personalen såsom god löneutveckling, vidareutbildning och olika former av handledning.

Miljöpartiets förslag

Stora delar av 2020 har präglats av pandemin och vi ser ännu inget slut på situationen som påverkar Nacka, Sverige och hela världen. Nacka har i olika statliga ändringsbudgetar fått bidrag och hjälp på olika sätt att tackla situationen. I ett starkt osäkert läge anser vi det vara extremt ansvarslöst att sänka kommunalskatten. Miljöpartiet väljer till följd av det osäkra läge vi befinner oss i att avsätta pengar i en särskild "corona-fond". Vi ser hur flera nämnder kan komma att stå inför utmaningar kommande år till följd av pandemin. Socialnämnden är en av de nämnder där pandemin sätter familjer under press, barn och unga är mer utsatta och våldet mot kvinnor ökar. Inför detta måste vi vara ekonomiskt beredda.

Personalens kompetens är avgörande för kvaliteten inom socialtjänst och vård och omsorg. En hög kompetens hos personalen garanterar ett professionellt arbetssätt och ett gott bemötande, men är också god ekonomi för kommunen på lång sikt. Vi vill titta på hur processorienterad handledning kan användas mer i arbetet med personalen. Processorienterad handledning innebär att personalen får stöd och möjlighet att reflektera över svårigheter i arbetet. Syftet är att stärka yrkesrollen, ge bekräftelse och bidra till personlig utveckling som leder till ökad professionalitet. Forskning visar att denna typ av stöd till personalgrupper ger ökad kvalitet inom socialtjänst och social omsorg. Åtgärden garanterar en hög kvalitet i be-

mötandet av vårdragaren och förebygger utmattning och eventuell sjukskrivning. I vår budget täcks även kostnaden för pris- och löneökningar.

Funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Som funktionsnedsatt har du rätt till daglig verksamhet och denna kan utformas på olika sätt. Precis som alla andra insatser enligt LSS (lagen om stöd och service) ska den anpassas till mottagarens individuella behov och tillförsäkra deltagaren goda levnadsvillkor. Verksamheten ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Verksamheten ska erbjuda den enskilde stimulans, utveckling, meningsfullhet och gemenskap efter dennes önskemål. Ett övergripande mål med insatsen daglig verksamhet är att utveckla den enskildes möjligheter till "riktiga" arbeten på kortare eller längre sikt. Miljöpartiet vill satsa på ett projekt där fler av de funktionsnedsatta i Nacka som så önskar ska få stöd till en riktad

satsning för att hjälpa personer i daglig verksamhet till förvärvsarbete.

Personer med funktionsnedsättning är särskilt utsatta för både psykiskt och fysisk ohälsa. Vi vill att personal inom LSS ska få utökad kompetens för att kunna arbeta hälsofrämjande och förebygga ohälsa hos personer med funktionsnedsättning.

Familjerådgivningen fyller en central funktion i det förebyggande arbete för att ge stöd till familjer. Att hjälpa till i situationer när familjemedlemmar har svårt att prata med och förstå varandra, när relationer påverkas av missbruk eller familjevåld eller om en risk för separation föreligger kan måhända vara än viktigare i dessa tider av pandemi. Vi har motsatt oss de höjningar av avgiften för familjerådgivning som gjorts under året och satsar i vår budget på en fortsatt låg avgift.

Eftersom Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till att sänka skatten så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1,6 mnkr för personalomkostnader
- ❖ Ökad ram 3 mnkr förebyggande åtgärder och tidiga insatser missbruk och psykisk hälsa unga
- ❖ Ökad ram 1 mnkr LSS-projekt daglig verksamhet
- ❖ Ökad ram 1 mnkr förebyggande och hälsofrämjande arbete LSS
- ❖ Ökad ram 593 tkr familjerådgivning

Tabell Socialnämndens driftbudget

Socialnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020 och 2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Barn och unga 0-18 år (IFO)	-149 881	-147 191	-158 472	-19 357	-1 000	-4000	6 558	-177 106	-170 548	-23 357	15,9%
Vuxna 19-64 år (IFO)	-54 583	-58 667	-56 161	-2 332	0	0	18 538	-79 537	-60 999	-2 332	4,0%
Personer med funktionsnedsättning 0-64 år	-473 709	-490 366	-504 793	-43 367	-2 820	-3820	33 387	-570 940	-537 553	-47 187	9,6%
Gemensam socialtjänst	-6 588	-5 056	-5 056	0	0	-1000	0	-6 056	-6 056	-1 000	19,8%
Nämnd och nämndstöd	-2 347	-2 248	-2 448	-150	0	0	0	-2 398	-2 398	-150	6,7%
Myndighet & Huvudmänna	-120 873	-128 028	-128 028	839	1 000	-1193	0	-128 382	-128 382	-354	0,3%
Summa	-807 982	-831 556	-854 958	-64 367	-2 820	-10 013	58 483	-964 419	-905 936	-74 380	8,9%

Utbildningsnämnden

Nacka har för stora barngrupper och det påverkar tryggheten för barnen: ju fler barn och vuxna, desto fler personer tvingas barnen ha en relation till. Och tryggheten är viktig särskilt för de yngre barnen. Stora barngrupper i förskolan är ett problem även på andra vis: arbetsmiljön blir också lidande. Att bedriva pedagogik, se och ha tid för alla barn är inte lika enkelt i en stor grupp som i en mindre. Visst är personaltäthet viktigt men stora barngrupper är ett problem i sig. Nacka har fortfarande utmaningar vad gäller behöriga pedagoger, personal med förskolläro utbildning och förmåga att locka hit personal, få dem att må bra och stanna kvar. En arbets- och lärandemiljö med mindre barngrupper kan vara en del i att få hit och behålla behörig och kompetent personal. Vi behöver titta på alla delar i kompetensförsörjningen för att attrahera, rekrytera, introducera, behålla och utveckla medarbetare på samtliga nivåer inom utbildningsförvaltningen. Vi i Miljöpartiet har därför tidigare föreslagit en kompetensutvecklingspeng där förskolor ska kunna ansöka om kompetensutvecklingsbidrag och välkomnar därför den satsning som nu görs i Nacka på detta.

Vi ser också stora utmaningar inom fritidsverksamheten vad gäller behörig personal, lärarresurser, samverkan och stora grupper till exempel. Miljöpartiet ser behov av ett större ansvar för ledning och styrning av fritidshemmen. Som ett komplement till förskolor och fritids anser vi det också vara av vikt att alternativet pedagogisk omsorg erbjuds i Nacka, för de som vill välja detta som omsorgsalternativ.

Miljöpartiet beklagar den halvering av kulturpengen som nu genomförs i Nacka och som gör att färre barn och unga får möjlighet att ta del av kultur och kreativt skapande. Vi satsar därför än mer på att höja kulturpengen så att den inkluderar även de yngsta barnen i förskolan. Kultur och demokrati är en viktiga delar av skolans uppdrag. Vi tycker det är oerhört viktigt att alla barn och ungdomar ges möjlighet att möta, utöva och reflektera över olika kultur- och demokratyttringar. Särskilt viktigt blir detta för att arbeta mot utanförskap och för ett samhälle där vi känner gemenskap och tillit. I mötet med kultur finns möjlighet att möta och träna språk, utmana idéer, skapa och utveckla kreativt tänkande. Vi ser det också som viktigt att varje skola har tillgång till bemannade bibliotek så att mötet med böcker och läsning prioriteras.

De förändringar som nu sker inom bokning av lokaler och med internhyran blir ett viktigt område för utbildningsnämnden att bevaka. När skolorna inte längre kommer att ha ansvar eller rådighet över gymnastiksalarna utan behöva boka in sig i dessa för idrott eller fritidsverksamhet, så behöver vi följa upp att det inte blir så att besparingar görs på skolbarns möjlighet till idrott och rörelse i gymnastiksalarna.

När Nacka förtätas blir mark dyrbar och med det har vi ett stort ansvar att se till så att barn och unga har ytor för att leka och röra sig på. Ofta blir förskolegårdar betydligt mindre än Boverkets rekommendation om 40 kvm/barn, samtidigt som vi vet hur viktigt både lek och rörelse är. Ofta står kommunen också inför ett

annat stadsplaneringsdilemma: förskolor behövs, men gärna ”någon annanstans”. Det leder till ökad trafik i området och små gårdar med många barn upplevs ge upphov till mycket ljud. Idag byggs ofta stora förskolor med många barn vilket i sig ger planeringsmässiga utmaningar. Samtidigt finns det olika stordriftsfördelar med större enheter. Att gå mot stora förskolor är dock inget önskvärt vare sig för barn, pedagoger eller stadsplanering. Miljöpartiet vill att vi ser över hur vi genom stadsplaneringen kan få in mindre förskolor i Nacka. Detta skulle kunna ske genom att anvisa för flera mindre enheter inom samma kvarter eller område men som kan ingå i samma större förskola, för att ta tillvara stordriftsfördelarna, utan att behöva samla allt under samma tak men väl på gångavstånd. Vi vill därför titta på hur det i stadsplaneringen går att skapa mindre förskolenheter i Nacka.

Det är av stor vikt att fortsätta utveckla det systematiska kvalitetsarbetet genom att utvärdera, analysera, stödja och informera föräldrar om kvaliteten i förskolor och skolor. Ett råd till Utbildningsnämnden som kunde hålla i kontakter med fackförbund, skolor, elev- och föräldraorganisationer skulle för detta ändamål kunna införas.

Miljöpartiets förslag

Nacka har fortsatt stora utmaningar vad gäller andel behöriga pedagoger, andel personal med förskolläro-utbildning och förmåga att locka hit behörig personal, få dem att må bra och stanna kvar. En fortsatt stor utmaning gäller barngruppernas storlek och Miljöpartiet ser hur detta hänger ihop. Utbildade pedagoger är en del men dessa måste även ha möjlighet att bedriva pedagogiska verksamhet, se och ha tid för varje barn. En arbets- och lärandemiljö med mindre barngrupper kan också vara en del i att få och behålla behörig och kompetent personal. Miljöpartiet satsar därför på riktade kommunala medel för minskade barngrupper i förskolan, pengar som förskolor som minskar sina barngrupper kan få del av.

Arbetet för att nå Nackas miljömål måste även bedrivas i skol- och förskoleköken. Genom att arbeta med vegetarisk/vegansk matlagning, ekologiskt och mot matsvinn reducerar vi vårt klimatavtryck avsevärt. De pedagogiska måltiderna i skolan är ett viktigt lärandeverktyg. Vi i Miljöpartiet vill införa pedagogiska måltider i förskolan och skolan upp till årskurs sex. Detta innebär att vi vill att lärare gratis och under betald arbetstid ska kunna äta tillsammans med sina elever. Vi vill också att det tas fram mål och riktlinjer för pedagogiska måltider i Nacka.

Idag har cirka 1 av 10 svenskar någon form av neuropsykiatrisk diagnos som kan innebära svårigheter med inlärning, uppmärksamhet eller socialt samspel. I flera kommuner finns det lotsar eller vägledare som guidar och samordnar insatser för barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Det kan gälla både att stötta vårdnadshavare och enheter med vägledning och information så att elever i behov av särskilt stöd får rätt stöd. Denna funktion kan stötta och vägleda både rektorer och pedagoger för att elever ska få rätt stöd, samtidigt som vårdnadshavare har en funktion att vända sig till för att veta vilket stöd elever har rätt till och kan kräva av skolan.

En FN-skola arbetar med hållbar utveckling och de globala målen. En skola som är FN-certifierad har bland annat ett tätt samarbete med en kontaktperson på FN-förbundet, nätverks-träffar, projektmöten, lärarfortbildning, besök från förbundet, material, kurser samt stöd till skolbiblioteket och till elevföreningar för att skapa en bredare förståelse för de komplexa FN-frågorna. Det är en möjlighet att fördjupa sig i frågor som är avgörande för framtiden. Vi vill att kommunen uppmuntrar Nackas gymnasieskolor att arbeta med de globala målen och vill erbjuda ekono-

misk möjlighet för dem att bli FN-skolor genom att kunna söka bidrag från kommunen för det. När det stormar i världen vill vi ge framtida generationer möjlighet att lyfta arbetet med hållbarhet. Så kan vi ro i hamn en hållbar värld.

Vi vill att Nacka kommun ser över hur vi kan rikta resurser till elevhälsan på ett rättvist sätt. Eftersom den är kommunövergripande och även berör regionen är det en fråga som behöver lyftas Storsthlm. Miljöpartiet vill att Nacka kommun tar initiativ till att en dialog inleds.

Eftersom Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till att sänka skatten så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 10 mnkr mindre barngrupper i förskolan
- ❖ Ökad ram 2 mnkr pedagogiska måltider i för-, låg- och mellanstadieskolan
- ❖ Ökad ram 1 mnkr NPF-vägledare
- ❖ Ökad ram 750 tkr FN-skolor
- ❖ Att Nacka kommun tar initiativ till en kommun/region övergripande dialog om finansieringen av elevhälsan

Tabell Utbildningsnämndens driftbudget

Utbildningsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020 och 2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Förskola och pedagogisk omsorg	-728 157	-732 279	-720 278	-500	-16 000	-16000	108 986	-857 765	-748 779	-16 500	2,3%
Fritidshem	-205 980	-213 625	-202 625	10 300	0	0	50 286	-253 611	-203 325	10 300	-4,8%
Förskoleklass, check	-61 281	-63 471	-63 471	818	-1 254	-11254	720	-74 627	-73 907	-10 436	16,4%
Grundskola, check	-1 107 452	-1 131 122	-1 132 122	-11 635	-24 080	-27080	19 100	-1 188 937	-1 169 837	-38 715	3,4%
Grundskola, check	-31 670	-35 062	-33 063	1 802	-666	-666	110	-34 036	-33 926	1 136	-3,2%
Öppen fritidsverksamhet, check	-5 861	-6 060	-6 060	0	0	0	81	-6 141	-6 060	0	0,0%
Gymnasieskola, check	-383 331	-410 442	-404 441	-8 737	0	-750	9 750	-429 679	-419 929	-9 487	2,3%
Gymnasiesärskola, check	-14 100	-13 823	-15 822	-5 838	0	0	260	-19 921	-19 661	-5 838	42,2%
Likvärdighetsresurs	-268 970	-272 558	-259 558	0	11 000	11000	5 135	-266 692	-261 558	11 000	-4,0%
Öppen förskola	-8 236	-8 130	-8 130	0	0	0	0	-8 130	-8 130	0	0,0%
Forskning & utveckling	-1 147	-2 545	-1 545	0	500	500	0	-2 045	-2 045	500	-19,6%
Nämnd & nämndstöd	0	-1 313		0	0	0	0	-1 312	-1 312	0	0,0%
Myndighet & Huvudmänna	-24 796	-27 087	-26 400	203	1 500	1500	0	-25 384	-25 384	1 703	-6,3%
Summa	-2 840 981	-2 917 517	-2 873 516	-13 587	-29 000	-42 750	194 428	-3 168 282	-2 973 853	-56 337	1,9%

Äldrenämnden

Ett av Äldrenämndens primära uppdrag rör boendet. Boendefrågan är viktig för att få en äldreomsorg som är anpassad efter individens önskemål. Seniorerna är inte en homogen grupp och det behöver finnas olika typer av bostäder på olika platser i kommunen. En del gillar liv och rörelse, några vill bo nära anhöriga

medan andra vill bo lugnt och naturnära. Därför vill Miljöpartiet skapa former för att underlätta möjligheterna till individuella lösningar på äldreboendet. Tillgänglighet är vidare en mycket viktig faktor att beakta och vid planering av äldreboenden så ska kommunikationsmöjligheter noga utredas. Att kollektiva trafiklösningar finns betyder mycket för att kunna ta sig ut på egen hand och få besök av icke bilburna anhöriga och vänner.

Miljöpartiet vill att äldre i Nacka fortsättningsvis ska kunna påverka mer av innehållet i omsorgsinsatserna, underlätta möjligheten till individuella lösningar på boende och att större hänsyn tas till sociala och psykologiska skäl hos

äldre. Vi vill att kommunen skapar fler alternativa boenden som exempelvis kollektiv- och generationsboenden. Vi vill ha ett generösare boståndsbeslut för de mycket gamla som vill bo i ett särskilt boende. Fler ska få plats när de så önskar. Ofta lämnar de en större bostad när de flyttar in på ett boende, vilket är positivt för Nackas bostadsmarknad. Äldre par ska i stor utsträckning kunna få bo tillsammans.

Ersättningen till det särskilda boendet för äldre är ett problemområde. Biståndsbedömda äldre, som bor i andra kommuner, har rätt att söka platser på Nackas äldreboende vilket många personer av olika skäl också gör. Eftersom checknivåerna växlar och är högre i vissa kommuner uppstår en konkurrenssituation som visat sig kunna begränsa Nackas tillgång till äldreboendeplatser i den egna kommunen. Miljöpartiet anser att kommunen ska ta erforderliga kontakter för att diskutera fram en länsöverenskommelse med ett gemensamt ersättningssystem.

I den pågående pandemin är äldre särskilt utsatta, något som visat att vi behöver vara bättre förberedda varit förberedda. Vi behöver satsa mer på utbildning av personal och säkerställa att vi har personal. Att hemtjänstpersonal vill stanna kvar och vidareutbilda sig är här en viktig del och för detta har också extra statliga medel skjutits till. Samtidigt behöver också kommunen bli bättre på att se till att vi i Nacka får en god omsorg om våra äldre. Vi ser hur också kommunen måste säkra utbildad personal och satsa på personalen eftersom personalsituationen är problematisk. Miljöpartiet anser att vi måste säkra fortsatt rekrytering av utbildad vårdpersonal genom att vid upphandlingen kräva att de företag som är verksamma i kommunen ska ta emot studerande från högskolan i deras olika kandidatprojekt. Att ställa krav på kollektivavtalsliknande villkor är en annan viktig del som visar att vi också månar om personalens villkor och som blir särskilt viktig när en hög andel privata utförare är aktiva.

Miljöpartiet vill utveckla stödet till anhöriga eftersom de ofta tar ett stort personligt ansvar för

omsorgen av äldre, något som har stor betydelse både för äldre och för samhället i stort. Det är en feministiskt viktig fråga då det i de flesta fall är kvinnor som tar hand om sina äldre och tvingas gå ned i arbetstid och förlorar inkomst och kommande pension. Miljöpartiet vill fortsätta att satsa på stöd till de som vårdar en anhörig och bevilja insatser som avlösning i hemmet, dagverksamhet, korttidsboende, omvårdnadsbidrag, hemtjänst och trygghetslarm. Vi vill fortsätta att satsa på kommunens demenssjuksköterska och anhängkonsulenter inom ramen för anhängcenter. Dessa personer kan bistå anhöriga när det gäller behovet av att strukturera upp situationen kring den hjälpsökande och erbjuda personligt stöd direkt till de anhöriga.

När det gäller införandet av välfärdsteknologi inom äldreomsorgen så kan teknikutveckling öka möjligheterna för äldre att leva tryggt i hemmet och bidra till ett aktivt liv och delaktighet i samhället. Men den digitala tekniken innebär inte bara möjligheter utan också etiska ställningstaganden. Visserligen ökar datakunskapen bland befolkningen men forskningsresultat visar att var femte äldre fortfarande stängs ute i det nya digitala samhället. Det innebär att det måste finnas välfungerande alternativa kanaler för tjänster även fortsättningsvis. Myndighetskontakter måste enkelt kunna skötas per brev, telefon eller via personliga besök. Vi får heller aldrig glömma att det är just mötet mellan människor som är bland det viktigaste och mest grundläggande inom äldre- nämndens verksamhet.

En effekt av klimatförändringarna är höjd medeltemperatur och värmeböljor. Många äldre och andra som bor på särskilda boenden i Nacka är extra känsliga för höga inomhustemperaturer. Värmen blir också väldigt kännbar för personalen som jobbar i värmen. Vi vill därför klimatanpassa alla särskilda boenden i Nacka så att inomhustemperaturen går att reglera även sommartid.

Vi ser också att de företag som utför tjänster inom nämndens område behöver redovisa hur de arbetar med att uppfylla Agenda 2030-målen som alla nämnder ska arbeta med.

Miljöpartiets förslag

Stora delar av 2020 har präglats av pandemin och vi ser ännu inget slut på situationen som påverkar Nacka, Sverige och hela världen. Nacka har i olika statliga ändringsbudgetar fått bidrag och hjälp på olika sätt att tackla situationen. Att i ett starkt osäkert läge anser vi det vara extremt ansvarslöst att sänka kommunal-skatten. Miljöpartiet väljer till följd av det osäkra läge vi befinner oss i att avsätta pengar i en särskild "corona-fond". Vi ser hur flera nämnder kan komma att stå inför utmaningar kommande år till följd av pandemin. Äldre-nämnden är en av dessa.

Miljöpartiet vill tillsätta ett kommunalt äldre-ombud, en neutral tjänsteperson dit personer över 65 år kan vända sig med olika frågor. Äldreombudet kan ha arbetsuppgiften att informera om äldreomsorgen, rättigheter och skyldigheter, ge råd och stöd till enskilda, samt ta emot synpunkter och klagomål för förmedling till berörda. Äldreombudet ska vara en opartisk och fristående part som kan uppmärksamma brister och föreslå förändringar. Som neutral stödperson kan hen även vara ansvarig för den uppsökande verksamheten där alla som fyller 75 år under året och inte har hemtjänst på lämpligt sätt får information om äldreomsorg, olika boendeformer, vikten av fysisk aktivitet med mera.

Nacka ska ha en konkurrenskraftig egen produktion av välfärdstjänster. Dels för att kunna erbjuda medborgarna valfrihet men också för att kompetens alltid ska finnas i kommunens egen organisation. Idag saknar kommunen helt

egen produktion inom hemtjänsten vilket både inskränker medborgarnas valfrihet och begränsar kommunens egen kompetens. Samtidigt finns det inga privata aktörer inom den dagliga verksamheten för kommunens mest utsatta. Det är alltså hög tid för Kommunstyrelsen att trimma styrmodellen för att kunna erbjuda kommunala alternativ där sådana saknas, men även för att få in privata alternativ där sådana inte finns.

Vi tycker det är utmärkt att kommunen plockat upp Miljöpartiets förslag om att förändra personalomkostnadspåslaget så att det möjliggör att starta upp en kommunal hemtjänst. PO-påslaget ska täcka de faktiska kostnaderna kommunen har för sin personal. Miljöpartiet tycker det är bra att kommunen infört det differentierade PO-pålägg vi föreslog i vår budget 2018. Eftersom kommunen tidigare räknat med samma PO-pålägg för både hög- och låginkomsttagare har det varit svårt att konkurrera med låglönesektorer som t.ex. hemtjänsten. Nacka kommun har ingen kommunal hemtjänst för att det inte har gått att konkurrera prismässigt med privata utförare. Med det nya differentierade PO-påslaget borde detta nu bli möjligt, om inte vill vi att kommunen utreder varför Nacka inte klarar av att erbjuda ett kommunalt hemtjänstalternativ samtidigt som det går bra i övriga Sverige.

Äldre är den del i befolkningen som i Stockholms län ökar mest och med äldre menas (statistiskt) personer över 60 år. Det betyder att vi redan nu behöver se över vad och hur vi planerar bostäder för äldre. Hur vi vill bo och leva som äldre har förändrats genom åren vilket betyder att flexibiliteten för hur vi bygger och integrerar seniorer måste öka och att det måste finnas olika bostadsalternativ för individen att välja mellan. En kommun med blandade bostads- och upplåtelseformer blir mindre segregerad och mer levande. Nacka har brist på både normalstora hyresrätter och små lägenheter med rimlig hyra varför det är viktigt att vi får bättre balans i bostadsutbudet. För att möta efterfrågan på olika typer av boenden för

äldre behöver vi i Nacka planera för ett ökat antal seniorbostäder när vi förtätar och bygger. Miljöpartiet vill att kommunen planerar för fler och alternativa boenden för äldre som exempelvis kollektiv- och generationsboenden,

allt från traditionella seniorbostäder till co-living-varianter på bostäder. Detta skulle ge individen större möjlighet att välja samtidigt som vi får bättre balans i bostadsutbudet och förbättrar utsikterna för den som vill byta bostad.

Eftersom Miljöpartiet väljer att inte använda bidrag från staten till att sänka skatten så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1 mnkr äldreombud
- ❖ Att förutsättningarna för att starta en kommunal hemtjänst utreds.
- ❖ Att kommunen planerar för fler bostäder i varierad upplåtelseform och typ för äldre

Tabell Äldrenämndens driftbudget

Äldrenämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020 och 2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Särskilt boende - check	-439 767	-449 459	-436 659	5 612	-14 327	-14327	27 120	-485 294	-458 174	-8 715	1,9%
Särskilt boende - avtal	-41 414	-43 962	-43 136	-1 187	0	0	2 208	-47 357	-45 149	-1 187	2,7%
Hemtjänst	-194 535	-195 700	-197 300	-7 513	-10 000	-10000	26 430	-239 643	-213 213	-17 513	8,9%
Verksamhet med beslut enl LSS - check	-15 198	-21 587	-20 187	-4 412	0	0	0	-25 999	-25 999	-4 412	20,4%
Dagverksamhet äldre - check	-7 178	-8 943	-2 100	0	0	0	600	-9 543	-8 943	0	0,0%
Korttidsvård - ej check	-16 771	-17 334	-18 804	-468	0	0	2 390	-20 192	-17 802	-468	2,7%
Trygghetslarm - ej check	-8 601	-9 533	-8 600	-257	0	0	2 200	-11 990	-9 790	-257	2,7%
Övrig verksamhet	-39 331	-38 387	-36 011	-661	-1 500	-1500	1 295	-41 843	-40 548	-2 161	5,6%
Nämnd och nämndstöd	-1 300	-1 605	-1 605	0	0	0	0	-1 605	-1 605	0	0,0%
Myndighet & Huvudmänna	-44 433	-46 094	-46 094	912	250	-750	0	-45 932	-45 932	162	-0,4%
Summa	-808 528	-832 602	-810 496	-7 974	-25 577	-26577	62 243	-928 397	-866 154	-33 551	4,0%

Överförmyndarnämnden

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet har samma förslag till budget som Alliansen. Dock vill vi att det under 2021 tas fram en jämförelse mellan kommunens ersättningsnivå till gode män och andra kommuners. Med en ökande andel äldre i samhället kommer det också framöver behövas fler gode män. Vi vill med jämförelsen försäkra oss om att kommunen inte sticker ut med en alltför låg ersättningsnivå. Många kompetenta gode män har även uppdrag i andra kommuner, så en alltför låg ersättningsnivå kunna leda att dessa hellre tar uppdrag i andra kommuner än i Nacka.

Tabell Överförmyndarnämndens driftbudget

Överförmyndarnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring jämfört med budget 2020			Budget 2021			Skillnad budget 2020 och 2021	
				Volym	Alliansen	Miljöpartiet	Intäkt	Kostnad	Netto	tkr	%
Överförmyndarverksamhet	-3 707	-3 707	-2 757	1 120	0	0	0	-2 587	-2 587	1 120	-30,2%
Nämnd & nämndstöd	-171	-171	-241	-78	0	0	0	-249	-249	-78	45,6%
Myndighet & Huvudmänna	-4 327	-4 244	-5 444	-865	0	0	0	-5 109	-5 109	-865	20,4%
Summa	-8 205	-8 121	-8 442	177	0	0	0	-7 944	-7 944	177	-2,2%

Bilaga 1 Modern kostnadsneutral klimatsatsningsbudget

Tänk om kommunen började tänka mer logiskt – Eftersom vi har fått direktiv om att alla partier ska räkna på samma sätt för att det ska gå att jämföra våra budgetar, så lägger vi ingen egen vanlig investeringsbudget i år. Vi hoppas dock att den styrande majoriteten inser bristerna i sitt sätt att kalkylera och tar fram nya mer moderna metoder för att räkna på investeringar.

Lönsamma investeringar kan inte vänta - Vi har vid ett flertal tillfällen föreslagit att investeringar som är direkt ekonomiskt lönsamma ska brytas loss ur den vanliga investeringsbudgeten och genomföras omgående eftersom de får en positiv inverkan på kommunens budget. Många av dessa investeringar som t.ex. att konvertera från olja som uppvärmning till bergvärme, eller byta ut gamla belysningsarmaturer från förra seklet till moderna mer energisnåla, är dessutom positivt för klimat och miljö. Tyvärr sätter man idag först en investeringsram och prioriterar sedan olika investeringar utifrån denna. Eftersom det idag inte råder brist på kapital är detta ett förlegat sätt att planera på.

Se över finansieringskostnaden - Vi vill också se över den för schablonmässiga finansieringskostnad som används idag. Vi tycker det finns anledning att utreda någon form av mer differentierat finansieringsupplägg bl.a. kopplat till investeringens livslängd. När vi nu går in i en period med tunga investeringar vill vi också att kommunen ser över gapet mellan internräntan och den faktiska räntan, så att

inte investeringar i t.ex. nya skolor och idrottsanläggningar finansierar andra delar av kommunens verksamhet med en för hög finansieringskostnad.

Bonus malus som ett hållbarhetsverktyg - Vi vill också att kommunen utreder någon form av bonus-malus-system där investeringar som motverkar uppfyllelsen av våra lokala klimat- och miljömål får vara med och betala investeringar som mer bidrar till uppfyllelsen av dessa mål.

Tänk om kommunen skulle börja investera för ett bättre klimat – Solceller för lokal elproduktion och solvärme som vi tidigare år föreslagit är idag ekonomiskt lönsamma investeringar om man ser till investeringens hela livslängd. Satsningar i solenergi är också bra för klimat och miljö. Denna typ av investeringar är också helt nödvändiga eftersom även vi i Nacka måste göra vad vi kan för att klara de globala klimatmålen. Miljöpartiet vill att kommunen tar ett större ansvar för klimatet och mer ”gräver där vi står”. Satsningar på egen lokal hållbar energiproduktion är idag både ekonomiskt lönsamma, bidrar till minskad sårbarhet och ökad trygghet, samt sänker de globala klimatutsläppen. Vid sidan om kommunens ålderdomliga investeringsbudget satsar vi i Miljöpartiet 100 miljoner kronor på solceller i en ny lite modernare kostnadsneutral klimatsatsningsbudget.

Kostnadsneutrala energi investeringar

Solceller

100 Mnkr

Bilaga 2 Kalkyl för byggnation av direktägda hyreslägenheter

Att bygga egna nya hyresbostäder innebär ingen kostnad för kommunen eftersom det är lönsamt rent ekonomiskt. Sedan finns det också samhällsekonomiska vinster i att som kommun förfoga över ett eget bostadsbestånd, att det byggs fler hyresrätter och att dessas byggs klimatsmart.

Eftersom förslaget om att starta ett kommunalt bostadsbolag för att tillskapa fler hyresrätter i Nacka röstas ner varje år i kommunfullmäktige föreslår vi här ett alternativ med direktägda bostäder. Direktägda bostäder regleras inte i lagen om allmännyttiga bostadsaktiebolag vilket innebär större flexibilitet både gällande skatter och vid hanteringen av beståndet. Eftersom även bostadsrätter och ägarbostäder kan ingå i en sådan konstruktion kan den också skapa integrationsmässiga fördelar.

Egen produktion 10 000 kvm klimatneutrala hyreslägenheter i trä

Byggkostnad	200 000 000 kr
Hysesintäkter	14 000 000 kr
Driftskostnader	1 800 000 kr
Tomträttsavgäld	2 140 000 kr
Driftnetto	10 060 000 kr
Direktavkastning	5,03%
Kapitalkostnad	1 700 000 kr
Avskrivning	4 000 000 kr
Resultat	4 360 000 kr

Nu

Klimatet kan
inte vänta.